

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ UNIVERZITA
ÚSTAV ROMANISTIKY**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**POUŽÍVÁNÍ INDIKATIVU/SUBJUNTIVU V PŘÍPUSTKOVÝCH
VĚTÁCH VE ŠPANĚLŠTINĚ (PO SPOJCE AUNQUE)**

Vedoucí práce: Mgr. Miroslava Aurová, Ph.D.

Autor práce: Martin Hojek

Studijní obor: Španělský jazyk pro evropský a mezinárodní obchod

Ročník: 2.

2017

Prohlášení o původnosti práce:

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním testu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice dne 3. května 2017

.....Martin.Hojek.....

Poděkování:

Velice rád bych poděkoval Mgr. Miroslavě Aurové, Ph.D., za její ochotu a obětavost při vedení práce, za její cenné rady a nápady, za její trpělivost.

Anotace:

Tato práce se zabývá použitím subjuntivu/indikativu v přípustkových větách ve španělštině (po spojce *aunque*). Jádrem práce je statistická analýza vzorku textů. Po teoretické části, která byla zpracována na základě české a zahraniční odborné literatury následuje samotná analýza vzorku textů vypracovaná pomocí korpusu CREA Španělské královské akademie.

Annotation:

The bachelor thesis investigates the use of indicative and subjunctive in concessive clauses in Spanish (with the conjunction *aunque*). The essence of the thesis is a statistical analysis of the text samples. The theoretical part elaborated on the base of Czech and foreign specialized literature is followed by the analysis itself. The analysis was disposed by the medium of corpus CREA (Reference corpus of current Spanish made by the Spanish Royal Academy).

OBSAH

ÚVOD.....	8
ČÁST TEORETICKÁ	9
I. Přípustka	9
I. 1 Přísluvečné určení přípustky	9
I. 2 Věta přípustková.....	9
I. 3 Spojovací výrazy ve španělských přípustkových větách.....	11
I. 3.1 Spojky.....	11
I. 3.2 Spojky a spojovací výrazy vyjadřující přípustku ve španělštině.....	12
II. 1 Slovesný způsob ve španělštině	15
II. 1.2 Indikativ	15
II. 1.2.1 Přítomný čas (Presente).....	16
II. 1.2.2 Složený minulý čas (Pretérito perfecto/antepresente).....	16
II. 1.2.3 Jednoduchý budoucí čas (Futuro simple).....	16
II. 1.3 Subjuntiv	17
II. 1.3.1 Subjuntiv přítomný (Presente de subjuntivo).....	18
II. 1.3.2 Subjuntiv perfekta (Pretérito perfecto de subjuntivo).....	19
III. 1.4 Přípustka ve španělských gramatikách a didaktických materiálech	21
III. 1.4.1 Jazykové učebnice	21
III. 1.4.2 Obecné mluvnice španělštiny	25
III. 1.4.3 Shrnutí používání indikativu/subjuntivu.....	29
ČÁST VÝZKUMNÁ	31
V. 1 Způsob vypracování výzkumu	31
V. 1. 1 Výzkum č. 1 <i>Aunque</i>	32
V. 1. 1. 1 Výsledky výzkumu časového období 1980 -1983.....	35
V. 1. 1. 3 Výsledky hledání v časovém období 1987-1989.....	40
V. 1. 1. 4 Celkové zhodnocení výskytu výrazu <i>Aunque</i> v letech 1980-1989.....	43
V. 1. 2 Výzkum č. 2 <i>aunque</i>	43
V. 1. 2. 1 Výsledky výzkumu časového období 1980-1983.....	44
V. 1. 2. 2 Výsledky výzkumu časového období 1984-1986.....	46
V. 1. 2. 3 Výsledky hledání v období 1987-1989.....	49
V. 1. 2. 4 Celkové zhodnocení výskytu výrazu <i>aunque</i> v letech 1980-1989	52
Diskuze a závěr.....	53
Resumen.....	63
SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ.....	69

ÚVOD

Tématem této bakalářské práce je používání indikativu/subjuntivu v přípustkových větách ve španělštině (po spojce *aunque*).

Jedná se o práci s čistě lingvistickým tématem. Práce byla vypracována na základě teoretických podkladů z různých zdrojů odborné literatury.

Práce je rozdělena na část praktickou a část teoretickou. V teoretické části se nejdříve zabýváme problematikou přípustky. Vysvětlíme si, co je to vlastně přípustkový vztah. Charakterizujeme přípustkové souvětí na základě odborné gramatiky českého jazyka. Dále uvádíme jednotlivé druhy přípustkových spojek a přípustkových výrazů ve španělštině. Poté si vysvětlíme slovesný způsob ve španělštině. Jednotlivé časy popíšeme podrobněji. Dále se pokusíme shrnout použití subjuntivu a indikativu s výrazem *aunque* na základě odborné literatury. Použijeme španělské gramatiky a některé učebnice španělštiny používané českými studenty.

Následuje část praktická. V této části práce se zabýváme vlastním výzkumem použití subjuntivu/indikativu po výrazu *aunque*. Tento výzkum bude realizován s pomocí synchronního korpusu CREA Španělské královské akademie. Výzkum rozdělíme do dvou částí a tyto do tří časových období. První část se zabývá analýzou použití subjuntivu/indikativu po výrazu *Aunque*, tedy vyhodnocuje jen příklady, kdy je tento výraz na prvním místě ve větě či souvětí. Druhá část se zkoumá použití subjuntivu/indikativu po výrazu *aunque*, který se vyskytoval uvnitř vět, ale nikdy větu nezačínal. Obě části výzkumu zahrnují závěrečné shrnutí výsledků. Pro lepší práci se vzorkem byl výzkum rozdělen do tří po sobě jdoucích tříletých období.

Závěr práce je věnován výslednému shrnutí získaných poznatků. Práce obsahuje také španělské resumé.

ČÁST TEORETICKÁ

I. Přípustka

I. 1 Příslovečné určení přípustky

Příslovečné určení je rozvíjející větný člen, který závisí nejčastěji na slovese, někdy také na přídavném jméně nebo na příslovci a tvoří s nimi skladební (syntaktickou) dvojici. Jeho závislost na členu řídicím není vyjádřena zvláštním tvarem, to jest příslovečné určení se se svým členem řídicím ani neshoduje, ani není jeho pád (vazba předložková) řízen (vazbou slovesa nebo přídavného jména).

Příslovečné určení vyjadřuje rozmanité okolnosti a vztahy (místní, časové, způsobové, příčinné...), které blíže určují řídicí člen. Příslovečné určení blíže určuje místo (na otázky *kde, odkud, kudy, kam*), čas (na otázky *kdy, odkdy, dokdy, jak dlouho, jak často*), způsob, míru, prostředek a zřetel, původ a původce, (na otázky *jak, jakým způsobem, kolik, jakou měrou, z čeho, od koho, kým*) příčinu a účel (na otázky *proč, nač, k čemu, za jakým účelem*) podmínku a přípustku (na otázky *za jaké podmínky, i(ani) v kterém případě*).¹ Jako příklad příslovečného určení přípustky si uvedeme následující věty:

(1) a. *Přes zákaz jsme se shromáždili.*

(1) b. *Proti očekávání jsme prohráli.*

(1) c. *Ačkoli jsme na nedostatky upozorňovali, přece nebyly odstraněny.*

I. 2 Věta přípustková

Věta přípustková vyjadřuje přípustku, tj. okolnost, která je v rozporu s obsahem věty řídicí.² Z hlediska sémantického lze podle autorů Mluvnice češtiny 3 větu přípustkovou charakterizovat tak, že fakt propozice jedné věty (nadřazené) fl je prezentován jako

¹ HAVRÁNEK, JEDLIČKA, Česká mluvnice, Praha, SPN 1981, s. 381- 382.

² HAVRÁNEK, JEDLIČKA, Česká mluvnice, Praha, SPN 1981, s. 402.

něco neočekávaného vzhledem k faktu propozice věty druhé (podřazené) f2, přičemž tato nečekanost, překvapivost plyne z toho, že podle běžné zkušenosti by f2 měl vést k opaku f1 (resp. by měl být spojen s opakem f1). Tento moment zklamaného očekávání bývá většinou motivován předpokládaným kauzálním vztahem mezi f1 a f2.³

Z právě řečeného vyplývá, že základním sémantickým rysem přípusťky je tedy rozpor, chápaný jako nerealizování očekávané kauzální souvislosti, a tedy mezi propoziční závislosti. Vedlejší věty přípusťkové tedy vyjadřují jednak děj/stav, který je podle zmíněných autorů v přímém rozporu s obsahem věty nadřazené (*A třebaže ho vůbec neposlouchali, mluvil přece*), jednak děj/stav, který je s obsahem věty nadřazené jen v nesouladu (částečný rozpor): *Přišel k nám, ačkoli přišlo. Nepřišel, ačkoli bylo hezky*. Oba významové odstíny nejsou navzájem diferencovány spojovacími prostředky a není mezi nimi ostrá hranice.

Spojovacími prostředky v hypotaktickém přípusťkovém souvětí jsou v češtině nejčastěji spojky *ačkoli(v)*, *přestože*, *třebaže*, *ač*, *třeba(s)*, *jakkoli*, *i když*.⁴

- (2) a. *Ačkoli jsme na nedostatky upozorňovali, přece nebyly odstraněny.*
- (2) b. *Zapřel se a mlčel, třebaže se uvnitř trásl hněvem.*
- (2) c. *Jakkoli byl stár, vášnivě si krásnou pannu zamiloval.*

Přípusťku může vyjadřovat i věta se spojkou *jak*, v níž se participantu v poměru nadřazené věty predikuje taková vlastnost, která je v rozporu s jeho stavem/činností (3a). Přípusťkový vztah může být vyjádřen též korelativně (3b-c):⁵

- (3) a. *Paní Gamzová, jak byla stará, se červenala.*
- (3) b. *Udělal to přesto, že byl varován.*
- (3) c. *A přes to, že jí vykládal o své lásce při leckteré pitce, zůstávala jeho oddanost i touha stále v úkrytu.*

³ HLAVSA, Zdeněk, GREPL, Miroslav, DANĚŠ, František, *Mluvnice češtiny 3*, Praha 1987, s. 490.

⁴ Příklady převzaty z citovaného autora.

⁵ DANĚŠ, GREPL, HLAVSA, *Mluvnice češtiny 3*, Praha 1987, s. 491.

Přípustka je stejně jako podmínka buď reálná, nebo nereálná (v přípustkové větě jako kondicionál):

(4) *Nemohl se dotknout sklenice, ačkoli by byl pil.*⁶

Podle autorů *Mluvnice češtiny 3* z konfrontace odporujících si nebo nesouladných jevů vyplývá i přípustkový význam v souřadném přípustkovém spojení vět:

„Obsah druhé věty kontrastuje s něčím, co by mělo podle očekávání vyplývat z obsahu první věty, avšak není vyjádřeno a jen se vyrozumívá. Přípustkový význam se tu projevuje – zřetelněji nebo méně zřetelně - v neočekávané kontrastní náhradě za onen očekávaný (ale nevyjádřený) důsledek, viz.(5a). Obsah první věty kontrastuje s tím, co vyplývá z obsahu věty druhé, přípustkový význam má věta druhá viz.(5b).“

(5) a. *Studovaný je, a chovat se neumí.*

(5) b. *A vousy má také, a není mužský.*⁷

I. 3 Spojovací výrazy ve španělských přípustkových větách

Jak uvádí Zavadil a Čermák (2010), přípustka se ve španělštině vyjadřuje pomocí celé řady spojek podřadících (*aunque*) a komplexních předložek (*a pesar de*) a dalších výrazů či větných segmentů. Těmto se budeme věnovat v této kapitole.

I. 3.1 Spojky

Podle Čermáka a Zavadila jsou spojky operátory vyjadřující vztahy mezi větnými členy nebo větami. Na rozdíl od předložek nevytvářejí s následujícím členem syntagma: vůbec do větněčlenských vztahů nevstupují. Spojky nejsou jedinými spojovacími prostředky v jazyce, obdobnou funkci plní také relativní (vztažná zájmena a adverbia, jež jsou větnými členy věty vedlejší) a tzv. navazovací markátory (jež se za větné členy nepovažují). Dohromady je nazýváme **konektory**.⁸

Podle způsobu spojení se tradičně rozlišují spojky souřadící a spojky podřadící.

⁶ Příklady vět byly převzaty z citovaného díla, s. 491

⁷ Ibid.

⁸ česká terminologie byla převzata z ČERMÁK, ZAVADIL, *Mluvnice současné španělštiny*, Praha, Karolinum 2010, s.403.

I. 3.1.1 Spojky podřadící

Spojky podřadící (subordinační/hypotaktické – šp. *conjunciones subordinantes/hipotácticas*) vyjadřují vztah syntaktické závislosti (subordinace) a zpravidla spojují věty vedlejší s větami řídicími. Jejich charakteristickým rysem je, že spolu s vedlejší větou, kterou uvozují, mohou stát před nebo za větou řídicí. Mohou se tedy objevit i na začátku souvětí, což u spojek souřadících možné není.

I. 3.2 Spojky a spojovací výrazy vyjadřující přípustku ve španělštině

Ve španělštině existuje celá řada spojovacích výrazů vyjadřujících přípustku. Tyto výrazy je možné rozřadit podle v předchozí kapitole představených kritérií na výrazy primární a sekundární. Výrazy sekundární dále dělíme na konvertované, složené a komplexní.

I. 3.2.1 Výrazy primární

V této skupině nemáme žádného zástupce vyjadřující přípustku. Neexistuje totiž žádná primární spojka vyjadřující přípustku.

I. 3.2.2 Výrazy sekundární

Tyto výrazy dělíme na konvertované, složené a komplexní.

Podřadící spojky složené

Ani jednoslovné podřadící spojky složené nejsou ve španělštině nijak hojné. Patří k nim: *aunque* „ačkoli“, „i když“, *porque* „protože“, *apenas* „sotvaže“⁹

Ve španělštině je spojka *aunque* jednou ze základních spojek v přípustkových souvětích. Spojka *aunque* je souřadící odporovací pouze v případě, že je nahraditelná spojkou *pero*. Toto nastává, pokud se *aunque* nachází mezi útvary, které spojuje a v případech kdy druhý z těchto útvarů je větou, v které je sloveso v indikativu (8 a-b).

(8) a. *Juan es listo aunque vago. - ... pero vago*

(8) b. *Tengo una casa, aunque (es) pequeña.*

⁹ Ibid.

V ostatních případech je *aunque* spojkou podřadící. V těchto souvětích je po spojce *aunque* použit buď indikativ nebo subjuntiv.

(8) c. *Aunque mete muchos goles, ese delantero es torpe.*

(8) d. *Juan es listo aunque saque malas notas.*¹⁰

Podřadící spojky komplexní

Podřadící spojky komplexní jsou ze všech podřadících spojek ve španělštině nejhodnější. Ve španělských gramatikách bývají nazývány *frases conjuntivas* nebo *locuciones conjuntivas* (GRAE). Zpravidla bývají tvořeny nějakým determinátorem (substantivem, adjektivem, adverbium), jehož lexikální význam je nositelem určitého specifického významového odstínu, ve spojení s předložkou a univerzálním subordinátorem *que*. Lze je systematizovat buď podle formy (GRAE), nebo podle významu.

Podle významu rozlišujeme:

a) komplexní spojky s významem časovým

desde que „od té doby co“, *una vez que* „jakmile“, *ahora que* „teď když“

b) komplexní spojky s významem způsobovým

sin que „aniž“, *a menos que* „leďaže by“, *a medida que* „jak (postupně), *cuando no* „pokud ne“, *de forma que* + subj. „tak aby“, *de manera que* + ind. „takže“

c) komplexní spojky s významem příčinným

Finální: *para que*, *afin de que*, *a que* „aby“

Kauzální: *dado que*, *debido a que* „protože“, *en vista de que* „vzhledem k tomu že“

Kondicionální: *así es que* „pokud“, *con tal de que* „pokud“,

Koncesivní: *a pesar de que* „přestože“, *bien que* „ačkoli“, *si bien* „přestože“¹¹

a pesar de, *pese a*

¹⁰ Španělská terminologie byla převzata z GOMÉZ, TORREGO, Gramática didáctica del español, Madrid, Ediciones SM, s. 236.

¹¹ česká terminologie byla převzata z ČERMÁK, ZAVADIL, *Mluvnice současné španělštiny*, Praha, Karolinum 2010, s.405- 406.

I. 3.2.3 Další možnosti vyjádření přípustky

Jak uvádí G. Torrego, přípustkové vztahy lze ve španělštině vyjádřit prostřednictvím dalších výrazů, jakými jsou například vztažné věty, které doplňují příslovce *mucho*, *poco* (12a) nebo přídavná jména předcházející předložce *para*, dále pomocí vazby *con + lo + adjektivum/adverbium* (12b), pomocí vztažných vět, které doplňují příslovce *mucho*, *más*, *poco*, jímž předchází předložka *por* (12c) či pomocí reduplikovaných struktur se slovesem v subjuntivu (12d):¹²

(12) a. *Para lo mucho que estudia, saca notas muy bajas.*

or. de relativo or. principal

constr. prep. concesiva

(12) b. *Con lo listo que es, no logra aprobar.*

or. de rel. or. principal

constr. prep. Concesiva

(12) c. *Por mucho que grites, no vas a conseguir nada.*

or. de relativo or. principal

const. prep. concesiva

(12) d. *Quieras o no, iré a tu casa.*

Dále lze vyjadřovat přípustkový vztah **nevětnými vazbami**, jako infinitivními s předložkou *para* (13a). Mezi nevětné segmenty, které mají význam přípustky, patří rovněž takové, které jsou uvozeny výrazy *aun así* (13b), *con todo y (con) eso* (13c):

(13) a. *Para tener tanto dinero, viaja poco.*

(13) b. *Aun así, no logra aprobar.*

(13) c. *Con todo y (con) eso, no fue capaz de llamarnos.*¹³

¹² Ibid.

¹³ Příklady 12 - 13 převzaty z G. TORREGO, *Gramática sintáctica del español*, Madrid, Ediciones SM.

Přípustku také vyjádříme přídavným jménem odděleným pauzou (v mluv. projevu), a následovaným spojkou *y* (14a). V hovorovém jazyce se často používá výraz *y mira que* (14b) a *y eso que* (14c):

(14) a. **Herido**, y logró llegar a casa.¹⁴

(14) b. *Ha perdido el avión. Y mira que le había dicho un montón de veces que había que llegar por lo menos con una hora de antelación.*¹⁵

(14) c. *Es un curso carísimo... Y eso que aquí, por lo menos, te dan los libros.*

II. 1 Slovesný způsob ve španělštině

II. 1.2 Indikativ

Indikativ se používá, podáváme-li o něčem zprávu nebo popisujeme-li fakta či skutečné děje, které mohou být v čase minulém, přítomném i budoucím.

Oproti češtině se ve španělštině setkáváme s mnohem větším počtem slovesných časů, kterými jsou:¹⁶

- Přítomný čas (Presente de indicativo): *yo hablo*
- Složený minulý čas (Pretérito perfecto/antepresente): *yo he hablado*
- Jednoduchý minulý čas (Pretérito indefinido/pretérito perfecto simple): *yo hablé*
- Imperfektum (Pretérito imperfecto/copretérito): *yo hablaba*
- Předminulý čas (Pretérito pluscuamperfecto/antecopretérito): *yo había hablado*
- Závislý minulý čas (Pretérito anterior): *yo hube hablado*
- Jednoduchý budoucí čas (Futuro simple/imperfecto): *yo hablaré*
- Složený budoucí čas (Futuro compuesto/antefuturo/perfecto): *yo habré hablado*

¹⁴ TORREGO, GÓMEZ, Leonardo, *Gramática sintáctica del español*, Madrid, Ediciones SM, s. 358-359.

¹⁵ MATTE BON, Francisco, *Gramática comunicativa del español*, Madrid, Edelsa 2005 s. 217.

¹⁶ BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio; DUBSKÝ, Josef; KRÁLOVÁ, Jana; *Moderní gramatika španělštiny*, Plzeň, Fraus 1999, s. 99-107.

II. 1.2.1 Přítomný čas (Presente)

Tento čas se používá pro vyjádření právě probíhajících dějů (15a), obvyklých dějů (15b), dále pro vyjádření takových dějů, které chce mluvčí prezentovat jako obecně platné (15c), pro označení minulých dějů (tzv. historický prézens) – zejména v publicistickém stylu (15d), pro označení blízké budoucnosti (15e), ve vedlejších větách podmínkových reálných po spojce *si* ve významu *jestliže, - li, když, pokud* (15f)¹⁷

(15) a. *La Feria de Brno abre sus puertas hoy mismo.*

(15) b. *Mi abuela todos los domingos va a iglesia.*

(15) c. *La Tierra gira alrededor del Sol.*

(15) d. *El viernes 12 de octubre de 1492 Cristóbal Colón descubre América.*

(15) e. *Para ganar proximas elecciones Donald Trump tiene que ponerse a estudiar la oratoria.*

(15) f. *... pero si leen mi libro, podrán ver ...*

II. 1.2.2 Složený minulý čas (Pretérito perfecto/antepresente)

Tento slovesný čas se používá k vyjádření děje, který proběhl v časovém úseku, který zasahuje do současnosti (16a), označení minulého děje, jehož následky mají vztah k přítomnosti (16b), vyjádření dějů, které se udály v besprostřední minulosti (16c).

(16) a. *Te he llamado cinco veces este mañana.*

(16) b. *Los ladrones se han fugado de la cárcel y han desaparecido. (Ya no están en la cárcel).*

(16) c. *No he oído nada de lo que has dicho.*¹⁸

II. 1.2.3 Jednoduchý budoucí čas (Futuro simple)

Tento čas se používá k vyjádření něčeho, co bude jisté či pravděpodobné v momentě následujícím momentu, ve kterém mluvčí realizuje promluvu (17a), k vyjádření úmyslnosti vzhledem k něčemu, co se ještě neudálo (17b), v otázkách pro vyjádření

¹⁷ Příklad (19f) byl převzat z BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio; DUBSKÝ, Josef; KRÁLOVÁ, Jana; *Moderní gramatika španělštiny*, Plzeň 1999, s. 99-107.

¹⁸ DOMÍNGUEZ, Pablo; BAZO Plácido, *Claves del español, Gramática práctica*, Madrid 1994, s. 84.

nejistoty, zdvořilosti vzhledem k událostem, které ještě nenastali (17c), pro vyjádření domněnky, předpokladu, zdrženlivosti vzhledem k momentu, ve kterém realizujeme promluvu (17 d-e). Příležitostně se používá k vyjádření přání či příkazu, u kterého se očekává jeho splnění (17f), dále v otázkách a zvoláních různého charakteru (překvapení, ironie, atd. (17 g-h)).

(17) a. *El año próximo será bisiesto.*

(17) b. *Te escribiré todos los días.*

(17) c. *Llamaré a Pedro para invitarlo?*

(17) d. *No la veo la cara. Quién será?*

(17) e. *Este pueblo tendrá unos 20.000 habitantes.*

(17) f. *Harás lo que yo te diga.*

(17) g. *Tendrás el valor de negar lo que es evidente?*

(17) h. *Serás tonto!*¹⁹

II. 1.3 Subjuntiv

V češtině neexistuje gramatický tvar odpovídající subjuntivu. Použití subjuntivu je ve španělštině velice rozsáhlý jev. Subjunktiv je slovesný způsob, který se používá převážně ve vedlejších větách, vyjadřují-li hlavní věty mínění, domněnku, nutnost, přání, požadavek, naději, pochybnost nebo nejistotu. Fakta nebo děje jsou tím hodnoceny, označeny jako (ne)žádoucí, žádány, očekávány nebo zpochybněny. Ve španělském jazyce existují následující slovesné časy subjuntivu:

- Subjuntiv přítomný (Presente de subjuntivo): *hable*
- Subjuntiv perfekta (Pretérito perfecto de subjuntivo): *haya hablado*
- Subjuntiv imperfekta (Pretérito imperfecto de subjuntivo): *hablara/ hablase*
- Subjuntiv předminulého času (Pretérito pluscuamperfecto de subjuntivo): *hubiera/ hubiese hablado*
- Jednoduchý subjuntiv budoucího času (Futuro imperfecto/ Futuro simple de subjuntivo): *hablare*

¹⁹ Ibid., s.74-75.

- Složený subjuntiv budoucího času (Futuro perfecto/ Futuro compuesto de subjuntivo): *hubiere hablado*

II. 1.3.1 Subjuntiv přítomný (Presente de subjuntivo)

V samostatných větách se subjuntivu používá pro vyjádření zákazu (18a), ve větách přacíích (18b), ve spojení s výrazem *ojalá*, kdy přítomný subjuntiv vyjadřuje splnitelné přání (18c) a ve spojení s výrazy, které vyjadřují pravděpodobnost, možnost, např: *tal vez, acaso, quisáz, probablemente, posiblemente* a další (18d).

(18) a. *No corra riesgo con su salud.*

(18) b. *¡Viva!*

(18) c. *¡Ojalá se lo digan a tiempo!*

(18) d. *Quizá sea ésta la máxima [...]*

Subjuntivu přítomného se používá zejména v těch případech, kdy sloveso řídící věty je v přítomném čase, v budoucím čase, ve složeném perfektu nebo v rozkazovacím způsobu, a to ve vedlejších větách podmětných a předmětných se spojkou *que* ve významu českého *aby* (19a). Dále pak ve vedlejších větách, které závisejí na výraze vyjadřujícím pochybnost, pravděpodobnost, možnost a nejistotu (19b). Potom také ve vedlejších větách, které závisejí na slovese vyjadřujícím postoj, názor, duševní hnutí (19c), ve vedlejších větách podmětných nebo předmětných pokud předcházejí před větou hlavní (19d), ve vedlejších větách vztažných, pokud vyjadřují přání nebo nejistotu realizace děje (19e), ve vedlejších větách časových, pokud označují děje budoucí nebo nejisté (19f.) a také ve vedlejších větách účelových (19g), přípustkových (19h), způsobových (19i) a vedlejších větách účinkových, pokud vyjadřují cíl, kterého má být dosaženo (19j.).

(19) a. *Es difícil que un personaje se me vaya de las manos.*

(19) b. *[...]es lógico que entre ellos encuentre mi material de trabajo.*

(19) c. *Cabrera Infante lamenta que José Martí sea tan desconocido en España.*

- (19) d. *Y que **haya** un elemento cultural fuerte significa que hay una oferta y una demanda [...]*
- (19) e. *No faltarán, por supuesto, quienes lo **hagan** a su tiempo [...]*
- (19) f. *Mientras el hombre **no se convierta** en una especie de mutante, seguirá amando, odiando, deseando [...]*
- (19) g. *[...]se van a acoplar literas para que cada habitación **pueda** acoger [...]*
- (19) h. *[...]por mucho que **podamos** desarrollar una política industrial en el País Vasco, [...], es difícil que se pueda consolidar.*
- (19) i. *[...]todos los hijos tienen en principio los mismos derechos al patrimonio familiar, sin que **haya que** tener en cuenta el orden de su nacimiento.*
- (19) j. *Ahora trabajamos para alterar genéticamente el tumor, de forma que **podamos** inmunizar a los pacientes [...]*²⁰

II. 1.3.2 Subjuntiv perfekta (Pretérito perfecto de subjuntivo)

V samostatných větách se subjuntivu perfekta používá zpravidla často ve spojení s výrazy, které vyjadřují možnost, pravděpodobnost (*tal vez, acaso, quizás, apod.*), (20a) a ve větách přacích (20b).

- (20) a. *Se ha resaltado hasta la náusea su condición de mujer académica, pero **quizá no se haya hecho** hincapié [...]*
- (20) b. *¡Ojalá **hayan venido** a tiempo!*

²⁰ Příklady (31) a (32) byly převzaty z: BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio; DUBSKÝ, Josef; KRÁLOVÁ, Jana; *Moderní gramatika španělštiny*, Plzeň, Fraus 1999, s. 109-112.

V závislých větách se subjuntiv perfekta používá v těch případech, kdy sloveso řídící věty je v čase přítomném, budoucím čase, ve složeném perfektu nebo v rozkazovacím způsobu; a to ve vedlejších větách podmětných nebo předmětných, které závisejí na výraze vyjadřujícím možnost, pochybnost, pravděpodobnost, nejistotu, postoj, duševní hnutí (21a); a dále ve vedlejších větách časových, pokud vyjadřují předčasnost k jinému budoucímu ději (21b).

(21) a. *Su importancia como escultor ha hecho que esta faceta artística **haya permanecido** siempre relegada a un segundo plano.*

(21) b. *El sector hostelero no desespera, tiene la mirada puesta en un futuro a medio plazo: en los próximos cinco años, cuando Bilbao **haya cambiado** de cara.²¹*

²¹ Terminologie a příklady (33) a (34) byly převzaty z: BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio; DUBSKÝ, Josef; KRÁLOVÁ, Jana; *Moderní gramatika španělštiny*, Plzeň, Fraus 1999, s. 112-113.

III. 1.4 Přípustka ve španělských gramatikách a didaktických materiálech

Co se týká didaktických gramatik a materiálů pro výuku španělštiny zhodnotili jsme výběr běžně dostupných učebnic španělštiny. Dále jsme konzultovali danou problematiku v níže uvedených obecných mluvnicích španělštiny.

III. 1.4.1 Jazykové učebnice

Fiesta 3

Prvním vzorkem byla učebnice *Fiesta 3*. Jedná se o velice dobře zpracovaný výukový manuál pro střední a jazykové školy, kde autorka reflektuje námi zkoumané téma na konci manuálu v přehledu gramatiky následujícím způsobem:²²

Tabulka č. 1: Souvětí s vedlejší větou přípustkovou

<u>hlavní věta</u>	<u>vedlejší věta</u>
sloveso v oznamovacím způsobu	přípustková spojka + sloveso v indikativu
přítomný nebo minulý čas	přípustková spojka + sloveso v indikativu
přítomný nebo budoucí čas	přípustková spojka + sloveso v subjuntivu
sloveso v podmiňovacím způsobu	přípustková spojka + sloveso v subjuntivu
	<i>a pesar de</i> , <i>pese a</i> + infinitiv
	<i>(aun)</i> + gerundium
	příčestí ²³

Králová uvádí jen tento přehled přípustkových souvětí, ale již se dál nezabývá problematikou výrazu *aunque*.

²² Grafické znázornění formou tabulky je naše.

²³ Česká a španělská terminologie byla převzata z KRÁLOVÁ, Jana, *Fiesta 3*, Plzeň , Fraus 2003, s.229.

Ven 2, Cursos de español para extranjeros.

Dalším vzorkem našeho výzkumu byla učebnice *Ven 2, Cursos de español para extranjeros*. Autoři se věnují problematice *aunque* v gramatickém oddílu 13. lekce. Téma použití spojky *aunque* zpracovávají následujícím způsobem:

Indikativ (*indicativo*)

V obecné rovině, pokud se jedná o děje minulé, sloveso věty podřadící jde ve tvaru indikativu.

(22) *El fin de semana pasado aunque llovía mucho, fui a la sierra.*

Pokud jde o děj v přítomném čase, pak může jít sloveso v obou způsobech:

(23) a. *Está lloviendo, no salgas.*

(23) b. *Aunque llueve, voy a salir.*

(23) c. *Aunque llueva, voy a salir.*

Subjuntiv (*subjuntivo*)

Castrová zde říká, že v případě časů budoucích, je preferováno použití subjuntivu.

(24) *El fin de semana próximo pienso ir a la sierra, aunque llueva.*²⁴

Autorka v této učebnici popisuje užití spojky *aunque* následujícím způsobem:

Aunque

Acciones presentes: AUNQUE+INDICATIVO/SUBJUNTIVO

Aunque es mi amigo, no lo defiende.

Aunque sea mi amigo, no lo defiende.

Acciones pasadas: AUNQUE+INDICATIVO (Generalmente)

Ayer me fui al cine, aunque tenía mucho trabajo.

Acciones futuras: AUNQUE+SUBJUNTIVO (Generalmente)

No lo haré, aunque me lo pida de rodillas.

Castrová celkem zdařile popisuje užití *aunque* s indikativem a subjuntivem ale

²⁴ Převzato z, Castrová, Francisco et alii, *Cursos de español para extranjeros, VEN 2, Libro del alumno*, Madrid, Edelsa 1991, s. 62.

nezabývá se tématem dostatečně do detailu. Uvádí, že použití výrazu *aunque* se slovesnými způsoby platí obecně - *generalmente*, což není pro naši další práci postačující a dostatečně přesný popis toho, jak použít indikativ/subjuntiv v doprovodu výrazu *aunque*.

Španělština pro samouky

Dále si uvedeme, jak danou problematiku zpracovává Prokopová ve své učebnici *Španělština pro samouky*. Autorka vysvětluje problematiku přípustkového souvětí v kapitole č. 40 *La enseñanza*.²⁵

Pro lepší názornost jsme vytvořili tabulku. Autorka ve své publikaci použila jen sloupce. Prokopová dělí přípustkové věty na skutečné a neskutečné.

Tabulka č. 2

<i>Aunque llueve, saldré.</i>	I když prší, půjdu ven.
(<i>Aunque llovía, salí.</i>)	(I když pršelo, šel jsem ven)
<i>Aunque llueva, saldré.</i>	I když bude pršet, půjdu ven.
<i>Aunque lloviera, saldría.</i>	I kdyby pršelo, šel bych ven.
<i>Aunque hubiese llovido, habría salido.</i>	I kdyby bylo pršelo, byl bych šel ven.

Prokopová uvádí doslova, že přípustkové věty skutečné mohou být dvojího druhu:

A) Věty, které v češtině obsahují spojky „**ač, ačkoli, třebaže, přestože, i když, byť**“ a po nich následuje sloveso v přítomnosti nebo minulosti:

Ve španělštině použijeme výrazy *aunque* nebo *a pesar de que* a oznamovací způsob přítomný nebo minulý:

Aunque puede, no lo hace.

I když může, nedělá to.

Aunque podía, no lo hizo.

I když mohl, neudělal to.

²⁵ Grafické zobrazení tabulky je naše.

B) Věty, které vyjadřují v přípustkové větě hypotézu, domněnku, budoucnost:

V češtině jde o přípustku v budoucím čase a ve španělštině použijeme *aunque* a spojovací způsob přítomný (*presente de subjuntivo*):

Aunque pueda, no lo hará.

I když bude moci, neudělá to.

Autorka uvádí, že u vět kde v češtině používáme „**i kdyby**“, budeme ve španělštině psát *aunque* a po něm spojovací způsob minulý:

Aunque pudiera, no lo haría.

I kdyby mohl, neudělal by to.

V případě věty neskutečné v minulosti postupujeme následovně:

V češtině použijeme výraz „**i kdyby**“ byl a ve španělštině následuje *aunque* a spojovací způsob předminulý:

Aunque hubiera podido, no lo habría dicho.
udělal.²⁶

I kdyby byl mohl, nebyl by to

Prokopová uvádí zajímavý návod použití výrazu *aunque* v přípustkových větách. Navíc se zde jedná o publikaci pro samostudium, a tak je uvedení do dané problematiky více než dostačující.

El arte de escribir bien en español: manual de correlación de estilo

Další učebnicí, z které jsem čerpal, byl výukový materiál ***El arte de escribir bien en español: manual de correlación de estilo***, který se používá na některých základních školách v Argentině. Autorem díla je María García Negroni.

²⁶ Česká a španělská terminologie byla převzata z PROKOPOVÁ, Libuše, Španělština pro samouky, Praha, Leda 2000, s.350-351.

Autorka popisuje použití výrazu *aunque* následujícím způsobem:

Aunque está muy cansada, sigue trabajando. (modifikátor větného jádra)
está

Aunque él lo niega, se encontró noc ella. (modifikátor modality)
niegue

V obou případech může přípustkový modifikátor jít se slovesem v indikativu (*está, niega*) nebo subjuntivu (*está, niegue*). Sloveso je v indikativu, pokud mluvčí považuje událost vyjadřovanou přípustkovým výrokem za reálnou překážku pro vyjádření ve větě hlavní. Pokud je tato překážka prezentována jako čistě hypotetická jde sloveso v subjuntivu.²⁷

III. 1.4.2 Obecné mluvnice španělštiny

Zavadil a Čermák jsou autoři *Mluvnice současné španělštiny*. Autoři se na problematiku přípustkových vět dívají lingvisticko interpretačním způsobem. Uvádějí, že na rozdíl od vět podmínkových, ve kterých se synkretizuje čas (prézens a futurum) a způsob (indikativ a subjuntiv), přípustkové věty jsou modálně a z valné části i temporálně symetrické:

Aunque lo sabe, no quiere decirlo. (Tvrdím, že to ví.)

Aunque lo sabrá no querrá decirlo. (Tvrdím, že to bude vědět.)

Aunque lo sepa, no quiere decirlo. (Možná, že to teď ví.)

Aunque lo sepa, no querrá decirlo. (Možná to v budoucnu bude vědět.)

Aunque lo supiera/supiese, no lo diría. (Mohl by to vědět)

Aunque lo hubiera/hubiese sabido, no lo habría/hubiera dicho. (Nevěděl to)²⁸

Dále Čermák a Zavadil uvádějí, že vedlejší věty přípustkové jsou predikačním vyjádřením okolnosti přípustkové povahy. Přípustka představuje překážku v uskutečnění slovesného děje, aniž jej zcela vylučuje. Tato překážka může být reálná nebo potenciální jak vidíme ve výše uvedených příkladech vět.

²⁷ GARCÍA NEGRONI, NARÍA MARTA, *El arte de escribir bien en español: manual de correlación de estilo*, Buenos Aires, Santiago Arcos, 2004, s. 404-405.

²⁸ ZAVADIL, ČERMÁK, *Mluvnice současné španělštiny*, Praha, Karolinum 2010, s. 523-524.

Dále se budeme soustředit na dílo *Gramática comunicativa del español*. Francisco Matte Bon v této publikaci dělí útvary vyjadřující přípustku do sedmi skupin, které si dále popíšeme.

Spojka *aunque* je nejvíce neutrální operátor, kterým disponuje mluvčí ve španělštině, pokud jde o vyjádření vztahu přípustky: *aunque+elemento A, elemento B*

(25) *Aunque se lo he pedido varias veces, todavía no me ha llamado.*

Matte Bon říká, že vytvořením přípustkové věty mluvčí zcela explicitně dává najevo, že bere v úvahu informaci A, a přesto všechno musí říct informaci B.²⁹

(26) *Pero como vas a salir con esta lluvia! No importa, aunque esté lloviendo, tengo que marcharme.*

Bon dále uvádí, že pokud je informace uváděná přípustkovou větou s *aunque* pro posluchače nová, nebo pokud jí mluvčí prezentuje jako informaci pro posluchače novou, pak jde sloveso přípustkové věty s *aunque* v indikativu.

Na druhou stranu pokud není informace v přípustkové větě s *aunque* pro oba účastníky komunikace nová pak následuje sloveso této věty v subjuntivu. Dále jde sloveso v subjuntivu pokud má sdělovaná informace hypotetický charakter.³⁰

Králová, Báez a Dubský ve své gramatice uvádějí, že ve významu českého **ačkoliv**, **i když** se po spojkových výrazech přípustkových používá oznamovacího způsobu (indikativu) slovesa:

(27) *Ceuta y Melilla gozan de condición de ciudades autonomicas aunque no tienen las competenciasde comunidades.*

„Ceuta y Melilla se těší statutu samosprávných měst, **i když** nemají kompetence autonomních oblastí“

²⁹ MATTE, BON, Francisco, *Gramática comunicativa del español, Tomo II, De la idea a la lengua*, Madrid, Edelsa 2005.

³⁰ MATTE BON, Francisco, *Gramática comunicativa del español*, Madrid, Edelsa 2005, s. 211-212.

Je li těchto spojek užito ve významu českého, I KDYBY, I POKUD BY, užívá se po nich sloveso ve tvaru subjuntivu:

(28) *En aquella época, de entrada, se lo (el niño) daban al padre, aunque fueras tú la que iniciara...*

„Tehdy, na začátek přičkli dítě otci, **i kdybys** to byla ty, kdo začal.“³¹

Zajímavá se jeví teorie J.Borrega. Ten ve svém díle *El subjuntivo, valores y usos* uvádí, že, ve větách uvedených spojkou *aunque* je výskyt buď indikativu nebo subjuntivu určen dvěma faktory, a to výší reálnosti skutku (*el carácter de hecho posible o no*) a výší informativnosti věty, která obsahuje spojku *aunque* (*el carácter informativo o no de la oración encabezada por aunque*).

V případě použití výrazu *aunque* s indikativem se má za to, že mluvčí zná danou skutečnost a předpokládá, že posluchač tuto skutečnost nezná. Klíčová informace je poskytována jak větou hlavní, tak větou podřazenou (29).

Ve větě, kde použijeme *aunque* v doprovodu subjuntivu, počítáme s tím, že mluvčí zná danou skutečnost a předpokládá, že posluchač ji také zná. Klíčová informace nám je poskytována jen ve větě hlavní (30).

V dalším případě však může platit, že mluvčí nezná skutečnost (hypotéza). Může danou skutečnost považovat za možná či ztěžší splnitelnou (31).³²

(29) *Aunque estoy enfermo, sigo trabajando.*

(30) *Aunque esté enferma, iré contigo al cine.*

(31) *Aunque mañana haga buen tiempo, no me moveré de casa.*

García Santos v díle *Sintaxis del español-nivel de perfeccionamiento* přináší velice zdařilé vysvětlení problematiky použití výrazu *aunque*, které jsme se rozhodli shrnout v následujících tabulkách.³³

³¹ Příklady (42), (43) byly převzaty z BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio; DUBSKÝ, Josef; KRÁLOVÁ, Jana; *Moderní gramatika španělštiny*, Plzeň, Fraus 1999, s. 160-161.

³² PRIETO, Emilio, BORREGO, NIETO, Julio, ASECIO, José, *El subjuntivo, valores y usos*, Madrid, SGEL 1998, s. 166-173.

³³ Grafické zobrazení tabulek je naše.

Tabulka č. 3

	subjuntivo	indicativo	Futuro simple
Hechos físicos-comprobados directamente por el hablante (47a)		x	
Hechos físicos- no comprobados por el hablante (47b)	x		
Hechos de opinión-el hablante afirma algo como cierto (47c)		x	
Hechos de opinión-el hablante rechaza lo dicho por interlocutor o no está de acuerdo con ello (47d)	x		
El hablante tiene el futuro no comprobado (47e)	x		
El hablante sabe lo que va a suceder en el futuro (47f)			x

- (32) a. Aunque **está** lloviendo tengo que salir.
 b. Pues aunque **esté** lloviendo tengo que salir.
 c. París es la capital cultural del mundo, aunque **no tiene** un museo de pintura como el del Prado.
 d. Pablo: „Yo creo que tengo razón. Mira, este libro, por ejemplo, dice lo mismo“.
 Yo: „Aunque lo **diga** ese libro (**no importa**). Eso, convéncete, es una barbaridad“.
 e. Aunque **venga** (yo no sé, si va a venir o no, pero en el caso de que venga) el próximo fin de semana no me va a ver el pelo.
 f. Aunque **volverá**, esta vez se acabó : „no voy a ceder más“.

Následující tabulka shrnuje použití subjuntivu a indikativu ve větách kdy mluvčí mluví o nějakém fyzickém jevu a ten je přímo ověřený mluvčím (33a). Dále ve větách kdy mluvčí č. 1 souhlasí s tím, co vysloví mluvčí č. 2 (34b) a ve větách kdy mluvčí č. 1 nesouhlasí s mluvčím č. 2.

Tabulka č. 4

	indicativo	subjuntivo
Yo digo que... y yo digo que (33a)	x	
Tú dices que.. y yo también digo que (34b)	x	
Tú dices que... pero yo digo que (35c)		x

(33) a. *Aunque está lloviendo tengo que salir (-yo digo que está lloviendo y yo digo que tengo que salir-)*

(34) b. *Pablo: París es la capital...*

Yo: De acuerdo, pero aunque es la capital cultural... no tiene...(- tú dices que París es... y yo también lo digo, pero también digo que no tiene...-)

(35) c. *Pues aunque esté lloviendo tenemos que salir. (- tú dices que está lloviendo, pero yo digo que tenemos que salir-)³⁴*

III. 1.4.3 Shrnutí používání indikativu/subjuntivu

Pro naši další práci se vzorkem příkladů, který jsme získali z korpusu CREA potřebujeme pravidla použití indikativu a subjuntivu. Pravidla jsme získali na základě porovnání odborné literatury uvedené v předešlých kapitolách. Tyto pravidla shrnujeme na následující stránce.

³⁴ J.F. GARCÍA SANTOS, *Sintaxis del español- nivel de perfeccionamiento*, Madrid, Santillana 1993, s. 203-209.

A. Použití indikativu

1. Pokud překládáme výraz *aunque* českým výrazem **ačkoli, i když**, použijeme sloveso v indikativu.
2. Přípustka vyjadřuje překážku. Pokud je tato překážka reálná použijeme sloveso v indikativu.
3. Pokud mluvčí mluví o skutecích, událostech, jím přímo ověřených, následuje sloveso v indikativu.
4. Jestliže mluvčí uvádí nějakou informaci jako jistou či obecně známou, použijeme sloveso ve tvaru indikativu.
5. Pokud mluvčí č. 1 souhlasí s výpovědí mluvčího č. 2, následuje sloveso v indikativu.
6. Pokud mluvčí zná danou skutečnost a předpokládá, že posluchač tuto skutečnost nezná, bude následovat sloveso v indikativu.
7. Pokud mluvčí ve výpovědi vyjadřuje budoucí skutky, stavy, o jejichž reálnosti je zcela přesvědčen, bude ve větě použit indikativ.

B. Použití subjuntivu

1. Pokud překládáme výraz *aunque* českým výrazem **i kdyby, i pokud**, použijeme sloveso v subjuntivu.
2. Přípustka vyjadřuje překážku. Pokud je tato překážka jen potenciální, bude ve větě použit subjuntiv.
3. Vyjadřujeme-li v přípustkové větě hypotézu, domněnku, budoucnost, po spojce *aunque* použijeme sloveso ve tvaru subjuntivu.
4. Pokud mluvčí mluví o skutecích, událostech, jím neověřených, následuje sloveso v subjuntivu.
5. Pokud mluvčí č. 1 nesouhlasí s výpovědí mluvčího č. 2 nebo ji přímo odmítá, následuje sloveso v subjuntivu.
6. Pokud mluvčí ve výpovědi vyjadřuje budoucí skutky, stavy, o kterých si není jistý, zda nastanou, je ve větě použito sloveso v subjuntivu.
7. V případě, že mluvčí zná danou skutečnost a předpokládá, že posluchač ji také zná, bude použit výraz *aunque* v doprovodu slovesa v subjuntivu.

ČÁST VÝZKUMNÁ

Vlastním cílem výzkumné části této práce bylo pomocí korpusových dat ověřit, zda používání indikativu/subjuntivu odpovídá pravidlům, která nabízejí námi konzultované materiály. Další otázkou bylo, zda jsou tato pravidla přesná, a pokud ano, tak do jaké míry.

První etapa výzkumné části byla realizována prostřednictvím synchronního korpusu CREA, který můžeme charakterizovat jako soubor počítačově uložených textů, jak psaného, tak mluveného jazyka, který slouží především k jazykovému výzkumu. S pomocí speciálního vyhledávacího programu je možné hledat slova či slovní spojení v různých kontextech, zjistit četnost výskytu těchto slov či dohledat jejich původní textový zdroj.³⁵ Touto kvantitativní analýzou korpusu CREA jsme získali určitý vzorek kontextů.

V další fázi jsme analyzovali kvantitativní vzorek podle kritérií, jež jsme si vytyčili v předešlé části práce.

V. 1 Způsob vypracování výzkumu

Při výzkumu a kvantitativní analýze nám pomáhal korpus Španělské královské akademie, *Corpus de Referencia del español Actual (CREA)*³⁶.

Praktickou stránku použití těchto slovesných způsobů jsme analyzovali na vybraném vzorku textů, a to konkrétně na novinových člancích. Abychom mohli snáze obsáhnout velice rozsáhlé výsledky hledání, určili jsme si pro realizaci výzkumu určité časové rozmezí. Konkrétně tedy od roku 1980 do roku 1989. Toto časové období jsme z důvodu lepší práce se vzorkem a kvůli vysokému výskytu zkoumaného výrazu rozdělili po 3 letech do 3 vyhledávání, tedy 1980-1983, 1984-1986, 1987-1989. Výzkum jsme dále rozdělili do dvou částí. V první části jsme se věnovali analýze výskytu výrazu *Aunque* a tedy výsledkem hledání byly příklady vět začínající tímto výrazem. Druhá část výzkumu zahrnovala analýzu výskytu výrazu *aunque*, který se tedy vyskytoval uvnitř vět a souvětí, ale nikdy větu či souvětí nezačínal.

³⁵ ČESKÝ NÁRODNÍ KORPUS, *Co je korpus?* [online]. [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: http://ucnk.ff.cuni.cz/co_je_korpus.php .

³⁶ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. <<http://www.rae.es>> [říjen 2016 - duben 2017].

V. 1. 1 Výzkum č. 1 *Aunque*

Jelikož je španělský systém slovesných časů oproti českému velice rozsáhlý museli jsme zúžit vzorek, s kterým jsme poté dále pracovali. Zaměřili jsme se na přítomnost a v našem bádání jsme se zabývali z indikativu časem jednoduchým přítomným, jednoduchým budoucím a časem předpřítomným. Co se týče subjuntivu zaměřili jsme se na subjuntiv přítomného času a subjuntiv perfecta.

Prvním krokem při realizaci výzkumu bylo zadání výrazu *Aunque* do políčka vyhledávání. Pokud jsme zadali vyhledávání výrazu *Aunque* bez dalšího upřesnění časového období, zdroje či geografického výskytu, korpus CREA nabídl příliš veliký počet příkladů zkoumaného jevu, konkrétně tedy 24185 případů z 11895 dokumentů. S takto vysokým počtem není možné efektivně pokračovat ve výzkumu, proto jsme museli dotaz upřesnit.

Do políčka vyhledávání (*Consulta*) jsme tedy zadali výraz *Aunque*, zdroje pro vyhledávání jsme zúžili pouze na novinové články (*Periódicos*) a v políčku geografické polohy (*Geográfico*) jsme určili jako hlavní geografickou oblast našeho výzkumu Španělsko. I přes takto specifikované hledání bylo výsledné číslo příliš vysoké, a to 5728 případů z 5112 dokumentů. Dále jsme tedy museli naše pátrání zpřesnit určením časového období. Zadali jsme do políčka časového období (*Cronológico*) první z časových období, které jsme se rozhodli zkoumat. V našem případě se jednalo o roky 1980 – 1983.

Real Academia Española - Corpus de Referencia del Español Actual (CREA)

Consulta:	Aunque		
Criterios de selección:			
Autor:	Obra:		
Cronológico:	1980	1983	Medio:
			(Todos) Libros Periódicos Revistas Miscelánea Oral
		Geográfico:	Ecuador El Salvador EE. UU. España Filipinas Guatemala Honduras
Tema:	(Todos) 1.- Ciencias y Tecnología. 101.- Biología. 102.- Veterinaria. 103.- Ecología. 104.- Tecnología.		

Buscar Limpiar

[Consulta CORDE](#) [Nómina de autores y obras](#) [Lista de frecuencias](#) [Cómo citar el CORPUS](#) [Ayuda.](#)
Obrázek 1: Zadání hledání výrazu Aunque

Zdroj: Španělská královská akademie, korpus CREA³⁷

Při takto zadaných hodnotách jsme dostali výsledek 343 případů v 307 dokumentech. Tento výsledek vidíme na obrázku č. 2. To však bylo stále velké číslo pro náš výzkum. Pomocí políčka (*Ratio*) jsme ještě zmenšili počet případů. Zadali jsme do políčka (*Ratio*) číslo 4 a stiskli políčko (*Filtrar*). Zobrazil se nám tak každý čtvrtý příklad z počátečního počtu 343, neboli korpus vybral náhodně každý čtvrtý příklad hledaného výrazu *Aunque*.

³⁷ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. <<http://www.rae.es>> [cit. 2016-11-04].

Resultado de la consulta al banco de datos
 Cómo citar el CORPUS

Consulta:	Aunque, en 1980-1983, en Periódicos, en ESPAÑA
Resultado:	343 casos en 307 documentos.

Ver estadística

Filtros: Casos ▼
 Ratio: 10

Mantener documentos (Solo para filtro sobre casos).
 Filtrar

OBTENCIÓN DE EJEMPLOS

Recuperar Concordancias ▼ Normal. ▼

Clasificación:	▼	▼
Agrupación:	▼	Marcas: ▼

Nueva consulta: **CREA** **CORDE**

Obrázek 2: Výsledek hledání výrazu Aunque

Zdroj: Španělská královská akademie, korpus CREA³⁸

Po takto zadaném filtru jsme dostali vzorek 162 případů v 162 dokumentech, což vidíme na obrázku č. 3:

Resultado de la consulta al banco de datos
 Cómo citar el CORPUS

Consulta:	Aunque, en 1980-1983, en Periódicos, en ESPAÑA
Resultado:	Filtro sobre casos sin mantener documentos. Ratio: 1/4. 162 casos en 162 documentos.

Ver estadística

Filtros: Casos ▼
 Ratio: 4

Mantener documentos (Solo para filtro sobre casos).
 Filtrar

OBTENCIÓN DE EJEMPLOS

Obrázek 3: Výsledek zadání po filtraci

Zdroj: Španělská královská akademie, korpus CREA³⁹

Nyní jsme získali přijatelný počet příkladů, které již není třeba dál filtrovat. Stisknutím políčka (*ver estadística*) se nám zobrazila přehledná tabulka s procentuálním

³⁸ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. <<http://www.rae.es>> [2016-11-04].

³⁹ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. <<http://www.rae.es>> [2016-11-04].

zastoupením příkladu ke každému roku a témata v jakých se jednotlivé příklady vyskytly, viz Obrázek č. 4:

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA

Resultados con estadísticas (RAE)

Consulta: Aunque, en 1980-1983, en Periódicos, en ESPAÑA
 Resultado: (Filtrado) 162 casos en 162 documentos.

Filtros: Casos
 Ratio: 10
 Mantener documentos (Sólo para filtro sobre casos).
 Filtrar

OBTENCIÓN DE EJEMPLOS
 Recuperar
 Concordancias: Normal

Clasificación:
 Agrupación:
 Marcas:

Cómo citar el CORPUS

Año	%	Casos
1980	60.49	98
1983	18.51	30
1982	17.90	29
1981	3.08	5

País	%	Casos
ESPAÑA	100.00	162

Estadísticas

Tema	%	Casos
3.- Política, economía, comercio y finanzas.	49.38	80
5.- Ocio, vida cotidiana.	18.51	30
2.- Ciencias sociales, creencias y pensamiento.	15.43	25
4.- Artes.	11.11	18
1.- Ciencia y Tecnología.	5.55	9

Obrázek 4: Statistický přehled výsledků

Zdroj: Španělská královská akademie, korpus CREA⁴⁰

Po kliknutí na políčko (*Recuperar*) se nám zobrazily příklady hledaného výrazu *Aunque*. Kliknutím na výraz *Aunque* dostaneme celý kontext daného výrazu. Nyní musíme pozorně přečíst a analyzovat všechny případy výskytu hledaného výrazu.

V. 1. 1. 1 Výsledky výzkumu časového období 1980 -1983

Pro časové období 1980-1983 jsme pracovali se 162 případy výskytu výrazu *Aunque* v 162 dokumentech. Abychom byli schopni výsledný vzorek dobře zanalyzovat zahrnuli jsme do našeho výzkumu pouze čtyři slovesné časy a to jednoduchý přítomný čas (*presente de indicativo*), předpřítomný (*pretérito perfecto*), jednoduchý budoucí (*futuro simple*), subjuntiv přítomného času (*presente de subjuntivo*) a subjuntiv perfecta (*pretérito perfecto de subjuntivo*)

Rok 1981 byl na výskyt výrazu *Aunque* sporadický a proto jsme ho zahrnuli do

⁴⁰ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. <<http://www.rae.es>> [2016-11-04].

roku 1980. Z obrázku č. 4 je patrné, že na výskyt výrazu *Aunque* je nejbohatším rok 1980 se 100 případy výskytu zkoumaného výrazu. Po následném důkladném přezkoumání a vyloučení časů, které jsme nezahrnuli do naší analýzy, jsme došli k počtu 41 případů s výskytem *Aunque* buď v přítomném čase, předpřítomném, jednoduchém budoucím, v subjuntivu přítomného času nebo subjuntivu perfecta. Hledaný výraz se nejčastěji objevoval s indikativem a to v jednoduchém přítomném čase (36a.) a jednoduchém budoucím čase (36b.), (36c.). Výraz *Aunque* se vyskytl v 15 případech z celkového počtu 40 případů výskytu *Aunque* s tvarem subjuntivu přítomného času (37a.) a pouze ve dvou případech s tvarem subjuntivu perfecta (38).

(36) a. *Aunque siempre **resulta** arriesgado predecir el futuro de una revolución, pues no siempre consigue ser fiel al planteamiento inicial, y se da con frecuencia una cegadora euforia triunfalista que oculta las heridas de la revolución, incluso en los propios revolucionarios, es posible predecir que la religión en estos países no tiene por qué pasar a la trastienda del asunto privado, que es lo que rebela al Papa.*

(36) b. *Aunque un frente cálido **afectará** hoy el extremo norte de la Península, según puede apreciarse en el mapa del tiempo previsto para hoy...*

(36) c. *Aunque las decisiones **serán** distintas según sea el partido ganador y gobernante, a mi juicio, en los próximos cuatro años va a ser difícil -para apuntar al éxito- modificar gravemente o profundizar abruptamente en la reforma del sistema financiero.*

(37) a. *Aunque **sea** justo decir que, con toda su asumida cutrez, el cine cutre de hace una docena de años lo era menos que su equivalente actual.*

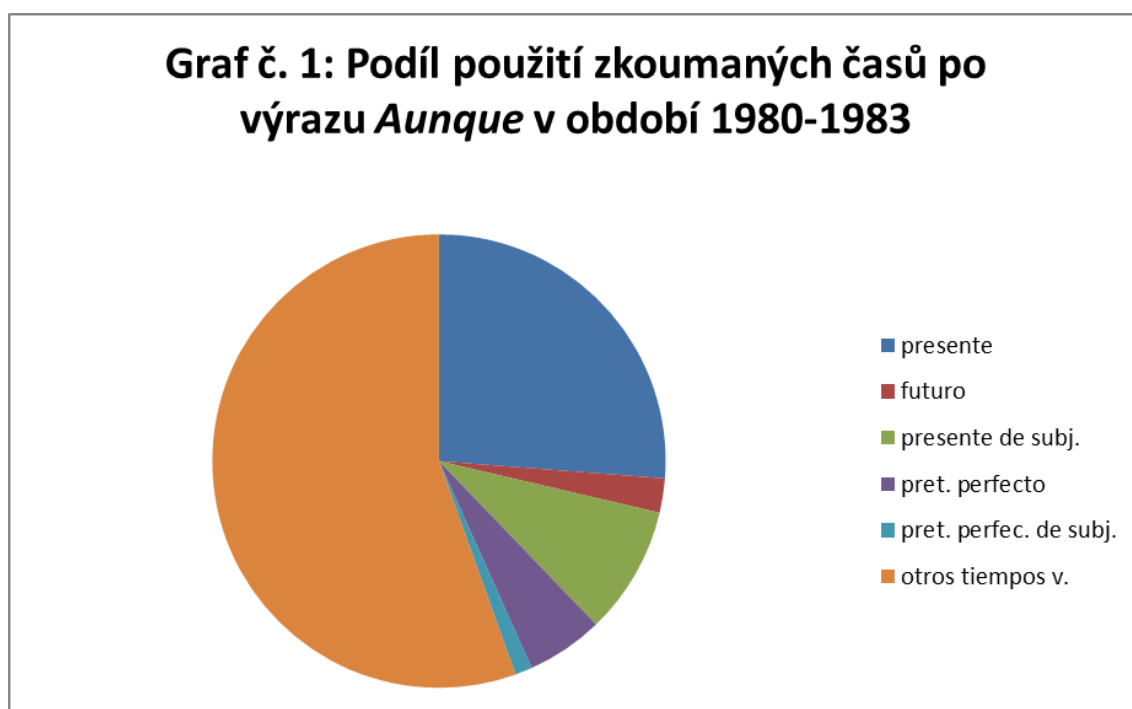
(37) b. *Aunque el Comandante Cero **quiera** vestirse de Rubén marxista para preguntarle a Carter si tantos millones de hombres hablaremos inglés.*

(37) c. *Aunque en esta ocasión el partida **no sea** trascendental para las aspiraciones de ambos conjuntos, se presume muy interesante. Epi, Sibilio,*

Iturriaga, Jackson, Starks, Davis, Martín, Robinson, Corbalán y Solozábal son, sin duda, estrellas de excepción.

(38) *Aunque dicha retirada no haya comenzado aún, fuentes militares occidentales indican que durante los últimos diez días unos 3.000 soldados sirios se han retirado de las posiciones que mantenían a lo largo de la costa libanesa, al sur de Beirut, para situarse en el valle oriental del Bekaa.*

Z celkového počtu 164 případů se vyskytnul výraz *aunque* v 43 případech s jednoduchým přítomným časem. V 9 případech s předpřítomným časem a ve 4 případech s jednoduchým budoucím časem. V 15 případech se výraz *aunque* vyskytnul se subjektivem přítomného času. Ve dvou případech se vyskytl se subjektivem perfecta. Zbylé případy náležely ostatním slovesným časům, s kterými se *aunque* vyskytuje.

Graf č. 1 *Aunque* 1980-1983

V. 1. 1. 2 Výsledky výzkumu časového období 1984-1986

Co se týká práce s korpusem CREA postupovali jsme stejným způsobem jako u předešlého časového období. Po spuštění vyhledávání jsme dostali výsledek 404 případů v 372 dokumentech. To bylo pro náš výzkum velké množství, a proto jsme vzorek filtrovali s ratio 5. Výsledné číslo bylo 84 případů v 84 dokumentech, což pro naši další práci bylo již přijatelné číslo. Z tohoto počtu bylo 21 případů z roku 1984, 31 případů z roku 1985 a 32 případů z roku 1986. Z těchto případů jsme opět vybírali ty, ve kterých byl výraz *aunque* doprovázen časem jednoduchým přítomným (39), časem jednoduchým budoucím (40), předpřítomným časem (41), subjuntivem přítomného času (42) a subjuntivem perfecta (43).

(39) a. *Aunque las noticias procedentes de Tegucigalpa son confusas, políticos hondureños manifestaron ayer por teléfono que este golpe en el seno del Ejército es obra de los mandos intermedios, disconformes con la política belicista llevada a cabo por el general Alvarez.*

(39) b. *Aunque el proyecto de ley aprobado **extiende** la amnistía de 1977 a las accesorias, los afectados tendrán que solicitar individualizadamente el reingreso en el Ejército, y será la Administración quien deba decidir si vuelven o no vuelven al servicio activo.*

(40) a. *Aunque este satélite, para alcanzar plena operatividad, **tendrá que ser** apoyado por otros dos, a lanzar en febrero y noviembre, que le ayuden a absorber la enorme cantidad de información que recibe y transmitirla a las estaciones en tierra.*

(41) a. *Aunque el Gobierno **ha pedido** un plazo de nueve meses para gobernar por decreto, el plazo que el país le da para demostrar su capacidad es menor. Incluso el ministro de Hacienda, líder cristiano del Frente Libanés y ex presidente de la República, Camille Chamoun, fijaba en tres meses el período que tiene el Gobierno "para probar su eficacia".*

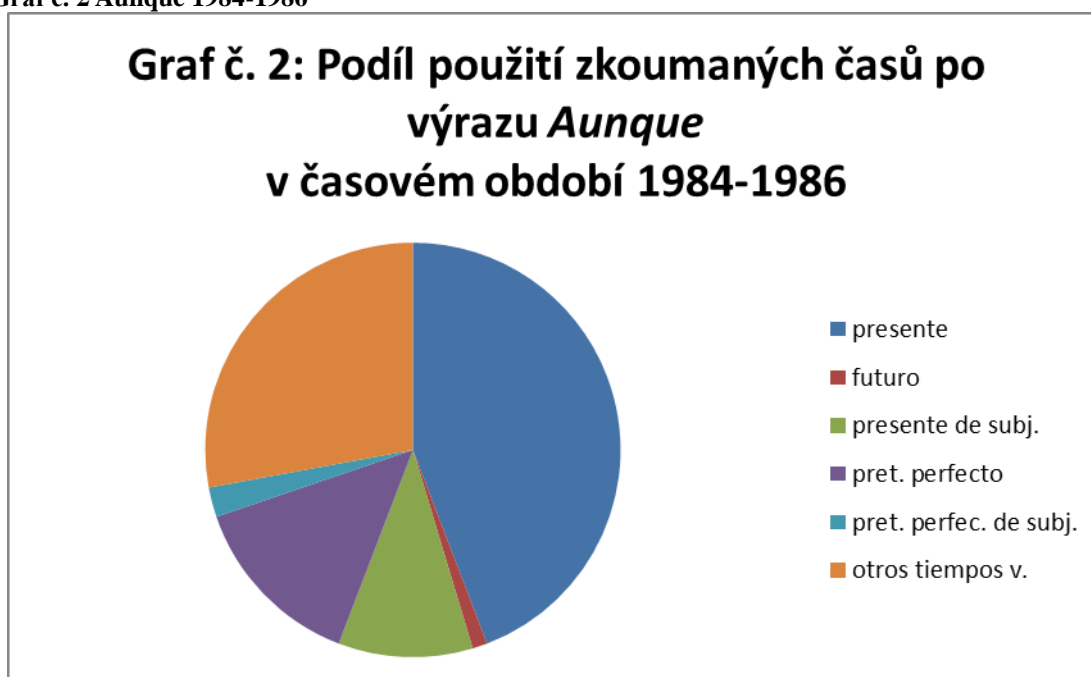
(42) a. *Aunque ciertamente la comparación entre las matas de jara y el oleaje **no parezca** demasiado ajustada, hay que agradecerle a Narciso este humilde brote poético.*

(42) b. *Aunque **se someta** a las convenciones del género, puede jugar con ellas, romperlas, crear otras nuevas; si las circunstancias le aconsejan de ordinario plegarse a los gustos del público, tiene la posibilidad de resistir a sus presiones e imponer el suyo.*

(43) *Aunque este problema **no haya sido resuelto** por ningún Gobierno en la historia, al actual ministro de Obras Públicas, Javier Sáenz Cosculluela, le corresponde en estos momentos adoptar las medidas precisas para su solución.*

Z celkového počtu 86 případů se hledaný výraz *aunque* vyskytnul v 38 případech s jednoduchým přítomným časem. Ve 12 případech s předpřítomným časem a v jednom případě s jednoduchým budoucím časem. Pouze v 9 případech se výraz *aunque* nacházel se subjektivem přítomného času a ve dvou případech se subjektivem perfecta. Zbylé případy náležely ostatním slovesným časům.

Graf č. 2 Aunque 1984-1986

V. 1. 1. 3 Výsledky hledání v časovém období 1987-1989

Postupovali jsme stejným způsobem jako v předchozí části výzkumu, pouze ve vymezení časového úseku (*Cronológico*) jsme zadali další časové období, a to od roku 1987 do roku 1989. Po takto zadaném vyhledávání jsme dostali 570 případů výrazu *Aunque* v 517 dokumentech. Pomocí políčka (*Ratio*) jsme snížili tento pro nás stále příliš velký počet příkladů. Zadali jsme filtr 6 (1/6) a korpus náhodně vybral každý šestý výskyt hledaného výrazu, a tak jsme dostali 97 případů v 97 dokumentech, což už bylo číslo, s kterým se nechalo dále efektivně pracovat. Z těchto 97 případů byl po výrazu *Aunque* použit jednoduchý čas přítomný (44a, 44b, 44c) v 33 případech. Jednoduchý čas budoucí (45) se vyskytl jen ve třech případech. Subjuntiv přítomného času (46a, 46b, 46c) se vyskytl v 10 případech, předpřítomný čas (47a, 47b) v 17 případech a subjuntiv perfecta ve dvou (48).

(44) a. *Aunque hoy parece que el presidente norteamericano ha conseguido convencerles de su mensaje. Hasta que no pase el líder soviético por Bonn, no lo sabremos.*

(44) b. *Aunque no existen estadísticas precisas, se estima que en España son abandonadas al año más de 250.000 criaturas.*

(44) c. *Aunque lo cierto es que miembros de este grupo trabajarán muy cerca del partido del Gobierno, en un primer momento se reunirán en torno a la Fundación Europa.*

(45) a. *Aunque estas acciones se llevarán a cabo en diversas ciudades, la capital de España se convertirá en el foco de la movilización.*

(46) a. *Aunque a veces sucumbamos al temor de que alguna alma sin piedad pueda regresar y de nuevo ser déspota entre los vivos, el disfrute de la presencia de fantasmas en las páginas de la literatura tiene grandes primicias y reaparece periódicamente con puntualidad similar a la del fantasma de un castillo escocés- entre las preferencias de los lectores.*

(46) b. *Aunque eso **sea** un problema para los inversores especulativos, acostumbrados a ganar fortunas en pocas semanas, es bueno para el conjunto de la economía.*

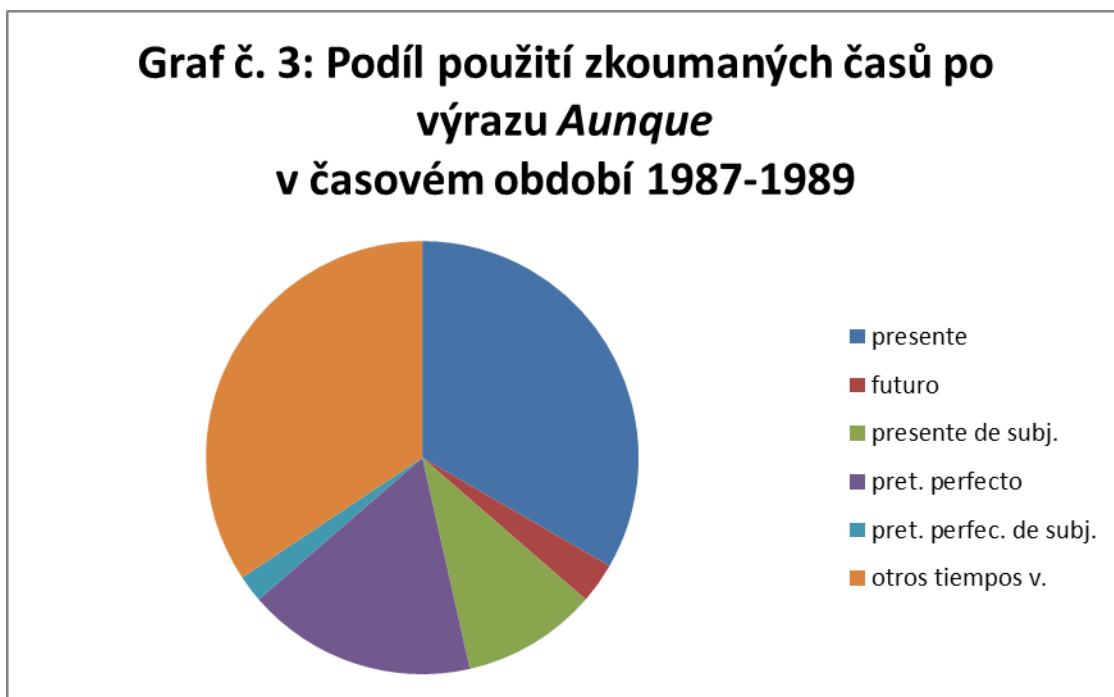
(46) c. *Aunque alguno, sin querer, le **contradiga** en todo.*

(47) a. *Aunque lo **hemos resaltado** en otro lugar, insistirnos en que el tabaco es el responsable de un tercio de los cánceres humanos.*

(47) b. *Aunque todavía no **se ha planificado** el viaje en su totalidad, parece que se quiere evitar que Su Santidad Juan Pablo II tenga que hacer noche en Beirut, y su viaje "relámpago" duraría alrededor de tres horas nada más.*

(48) *Aunque no **hayamos conseguido** la victoria en el terreno reivindicativo, el balance de la huelga es muy positivo. Los ferroviarios sabemos que no nos han derrotado, sino que, por el contrario, hemos construido los instrumentos que nos permitirán vencer en el futuro.*

Z 99 případů výskytu *aunque* v letech 1987 – 1989 se vyskytnul jednoduchý přítomný čas v 33 případech. Subjuntiv přítomného času se oproti tomu ve vzorku objevil jen v 10 případech. Další zkoumaný slovesný čas byl předpřítomný čas s 17 případy výskytu, čas jednoduchý budoucí, který se ve zkoumaném vzorku objevil třikrát a subjuntiv perfecta s dvěma případy výskytu. Ve zbylých případech se po výrazu *aunque* vyskytnul minulý čas jednoduchý a subjuntiv imperfekta.

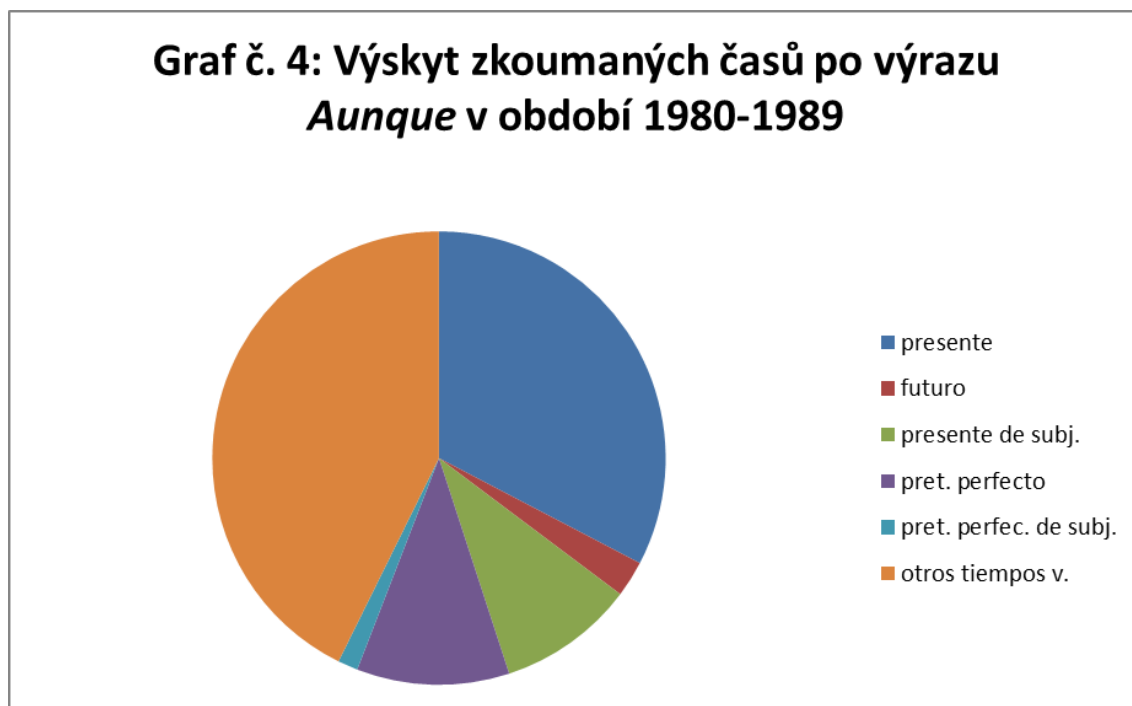

Graf č. 3 *Aunque* 1987-1989

V. 1. 1. 4 Celkové zhodnocení výskytu výrazu *Aunque* v letech 1980-1989

Na závěr výzkumu výskytu *Aunque* jsme se rozhodli shrnout a vyhodnotit celé zkoumané období.

Na grafu č.(4) můžeme vidět jaké zastoupení měli jednotlivé časy a také to, že po výrazu *Aunque* převažovalo použití jednoduchého přítomného času, který se vyskytnul ve 114 případech. Dalším zástupcem byl předpřítomný čas s 38 případy výskytu. Jako další následoval subjuntiv přítomného času s 34 případy. Jednoduchý budoucí čas se vyskytnul pouze v 9 případech a subjuntiv perfecta v šesti případech. Na ostatní slovesné časy připadlo 149 případů.

Graf č. 4 *Aunque* 1980-1989

V. 1. 2 Výzkum č. 2 *aunque*

V této části práce jsme se zabývali tím, jaké časy a v jakých souvislostech se vyskytují po výrazu *aunque*. Zkoumanými časy byly opět jednoduchý přítomný čas, subjuntiv přítomného času, předpřítomný čas, jednoduchý budoucí čas a subjuntiv perfecta.

Postupovali jsme obdobným způsobem jako v první části výzkumu. Do políčka

vyhledávání (*Consulta*) zadáme slovo *aunque*. Korpus nám tedy našel případy zkoumaného výrazu uvnitř větného celku. Zdroje vyhledávání jsme zúžili na noviny, respektive novinové články (*Periodicos*).

Při takto zadaném vyhledávání jsme dostali výsledek 1630 případů v 1146 dokumentech. Tento počet jsme opět museli snížit, abychom dostali přijatelný počet případů pro další výzkum. Zadali jsme filtr 1/10 (*Ratio*) a znovu opakovali vyhledávání. Po takto zadaném filtru nám korpus nabídnul 171 případů ve 115 dokumentech. S těmito výsledky už se mohlo dále pracovat. Stisknutím políčka (*Ver estadística*) se nám zobrazila tabulka s procentuálním zastoupením výrazu *aunque* v jednotlivých letech a rozdělení podle tématu.

Kliknutím na pole (*Recuperar*) jsme dostali seznam příkladů výrazu *aunque*. Pokud jsme kliknuli přímo na výraz *aunque* zobrazil se celý kontext. Rozkliknutím pole (*Clasificación*), výběrem položky *año* a aktualizací vyhledávání pomocí pole (*Recuperar*) jsme docílili seřazení příkladů podle roku výskytu.

V. 1. 2. 1 Výsledky výzkumu časového období 1980-1983

Jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole, pracovali jsme se 171 případy, v 115 dokumentech. Nejsilnějším rokem byl rok 1980 s 92 případy výskytu výrazu *aunque*. Naopak nejslabším rokem byl rok 1981 s pouhými 5 případy. Vybírali jsme opět vzorky kdy po výrazu *aunque* následoval čas jednoduchý přítomný (49), čas jednoduchý budoucí, předpřítomný čas (50a, 50b), subjuntiv přítomného času (51 a, b, c, d) a subjuntiv perfecta (52).

(49) a. *En el caso del Jumbo de Avianca podría pensarse en la hipótesis de que hubiera habido un error de interpretación de altímetro, lo que no es frecuente, aunque puede suceder.*

(49)b. *Tratando de adoptar un enfoque positivo y de acción, aunque **recordando** que no se pueden esperar resultados inmediatos, cabría aportar las siguientes recomendaciones para aprovechar mejor el enorme potencial que existe en nuestras empresas públicas: Someter a un profundo reciclaje empresarial a las personas que ocupan puestos directivos en las empresas estatales.*

(49) c. *Y tendrá que decidir quién lo enseña, aunque la increíble exclusión de los licenciados en filología catalana en las universidades de Cataluña y de las Baleares ya **indica** por dónde van los tiros: por la división del idioma para debilitarlo.*

(50) a. *Este sector denota algún estancamiento, aunque también **ha venido** evolucionando favorablemente hasta el pasado año.*

(50) b. *La tasa anual de alza de precios se sitúa en el 16,3, tasa exactamente igual a la que se registraba hace un año, aunque con la particularidad de que los índices de los tres meses últimos **han venido** engordados por la repercusión directa de la subida de los precios energéticos en un punto.*

(51) a. *La constante siembra de sangre y terror que ETA está practicando en el País Vasco no tiene fin porque los silenciosos sacrificios de los asesinados quedan inmediatamente envueltos en el viscoso silencio del temor o, aunque **parezca** atroz, de la íntima complacencia, cuando no se organizan paros o huelgas presuntamente "populares" para protestar porque un etarra ha sido muerto en el curso de su criminal propósito.*

(51) b. *Y no se detienen ahí, sino que, sin ser anticatalanistas, afirman, aunque nadie se lo **pregunte**, que no son partidarios del proyecto político de los países catalanes.*

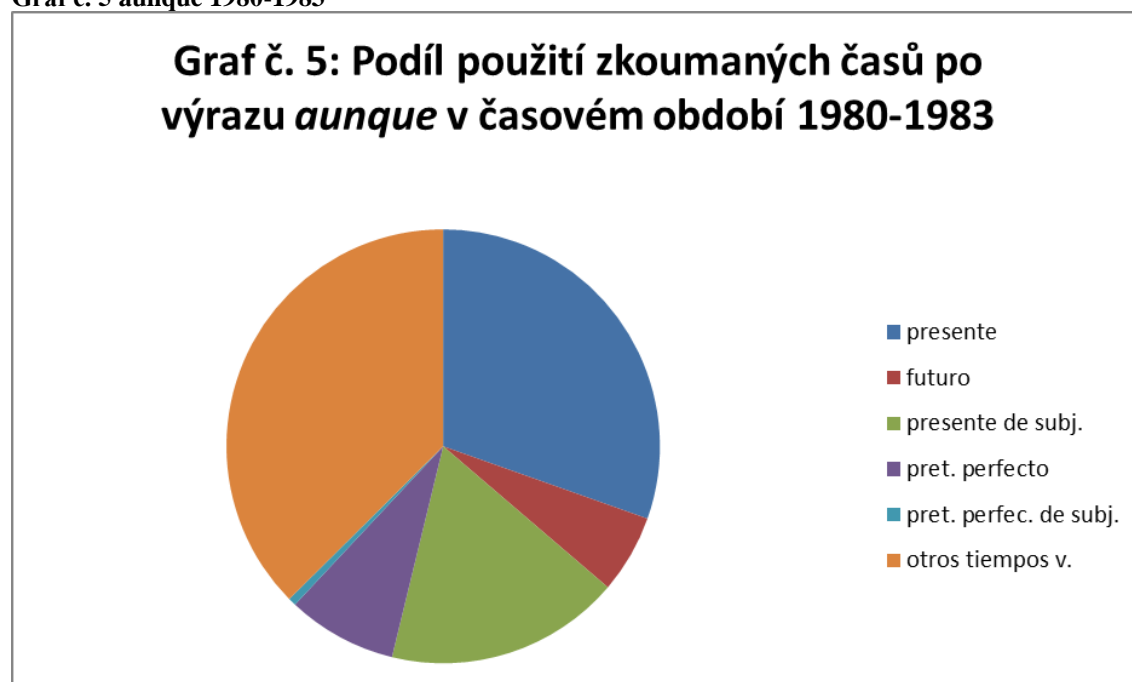
(51) c. *"Página en blanco" tiene todas las características de las "comedias matrimoniales" del sofisticado autor de "Vidas privadas", sin su brillantez, sin su refinamiento exquisito, aunque no **sea** elegancia lo que le falte a la puesta en escena de Donen.*

(51) d. *Respecto a la parte vieja del distrito, la idea del Plan es la de conseguir terrenos para equipamiento, mediante el sistema de permuta, porque, aunque **resulte** caro, es absolutamente imprescindible para mejorar la calidad de vida en esta zona del distrito.*

(52) *En otro lugar de su artículo, Thompson señala que "la respuesta a la crisis de las Malvinas ha sido la propia de un atavismo imperial, aunque el argumento, en sí, no **haya sido** el propio de un imperio: las islas Malvinas no han sido una colonia explotada, sino unas islas olvidadas e ignoradas".*

Z celkového počtu 171 případů se výraz *aunque* objevil ve 30 případech se subjuntivem přítomného času, v 10 případech s jednoduchým časem budoucím, ve 14 případech s předpřítomným časem, v 52 případech s jednoduchým časem přítomným a v jednom případě se subjuntivem perfecta. Zbývající případy připadnuly na ostatní slovesné časy.

Graf č. 5 aunque 1980-1983

V. 1. 2. 2 Výsledky výzkumu časového období 1984-1986

V tomto časovém rozmezí nám korpus CREA nabídl 1920 případů v 1389 dokumentech. Takto velké číslo jsme zmenšili pomocí filtru 1/10 (*Ratio*) a dostali jsme výsledné číslo 178 případů, v 139 dokumentech. S tímto číslem bylo již možné dál

efektivně pracovat. Vzorek obsahoval spoustu slovesných časů, my jsme ale stále pracovali jen s přítomným časem jednoduchým (53 a, b, c, d), jednoduchým budoucím (54 a, b), předpřítomným (55), subjuntivem přítomného času (56 a, b, c) a subjuntivem perfecta (57). Z těchto 178 případů je 37 z roku 1984, 67 případů z roku 1985 a 75 případů z roku 1986.

(53) a. *De acuerdo con los estatutos, el sustituto de Fraga debe ser un miembro de la ejecutiva, condición que no tiene Matutes actualmente y sí Herrero de Miñón, aunque su nombre **despierta** reticencias en algunos dirigentes de AP, como Carlos Robles Piquer.*

(53) b. *Declaró, además, que "no me asusta sustituir a Pablo Porta, aunque sí me **da** respeto.*

(53) c. *Lewicki pretende comercializar en cintas de vídeo el filme, un porno típico, aunque **asegura** que sólo es una película sexy en la que "Madonna no es precisamente una santa".*

(53) d. *La presencia de 45 delegaciones extranjeras, con un presidente, tres vicepresidentes y 11 cancilleres, constituye un duro revés diplomático para una oposición armada que desconoce legitimidad democrática al Gobierno de Duarte, aunque por primera vez en su discurso no **maneja** la descalificación total y le concede un pequeño margen para la búsqueda de una solución política.*

(54) a. *Muchos seguirán su camino, aunque no **llegarán** a su talla".*

(54) b. *Fernández Albor está dispuesto a oír cualquier sugerencia en este sentido que pueda ser apuntada por Felipe González, aunque Fernández Albor no **planteará** esta cuestión en la entrevista.*

(55) *Así las cosas, el presidente de la Junta acude a la Moncloa con una disposición de diálogo sobre este asunto, aunque ya **ha especificado** que, hasta el momento, no ha recibido ningún tipo de indicación del Gobierno "ni, por*

supuesto, presión alguna", para que adoptase un determinado criterio, como algunos sectores habían pretendido insinuan Fernández Albor se muestra receptivo a las "razones de Estado" que puedan aconsejar en un determinado momento la elección de una fecha concreta para los comicios gallegos.

(56) a. *La Dirección General de Deportes de la Comunidad de Madrid no intervino en la organización de los combates, pero no está dispuesta a permitir, aunque no sea de su competencia directa, la exhibición de futuras peleas en las que intervengan niños.*

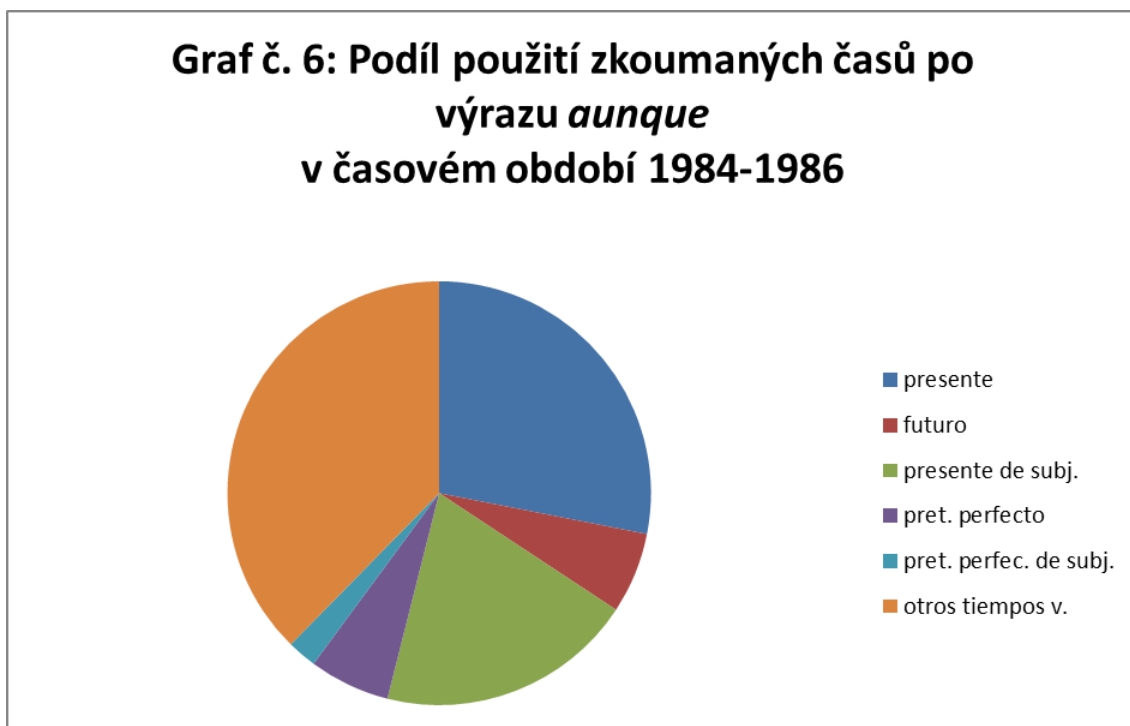
(56) b. *"Oodian a los militares", dice Gazmin, "están permanentemente estudiándonos o reexaminándonos, especialmente porque, aunque nos llamemos ahora las nuevas fuerzas armadas, somos básicamente los mismos".*

(56) c. *No rebaja un ápice la gravedad de las cosas, aunque sea para evitar una guerra -de catecismos o de herejes, da igual- aunque sea para impedir que la Iglesia vuelva a las catacumbas.*

(57) *No ha sido, evidentemente, un acto publicitario, aunque se haya dado a la publicidad sino el resultado de un sentimiento interno profundo.*

Z celkového počtu 178 případů se hledaný výraz *aunque* nacházel v 50 případech s přítomným časem jednoduchým, v 35 případech se subjuntivem přítomného času, v 11 případech s jednoduchým časem budoucím, v 11 případech s předpřítomným časem a ve 4 případech se subjuntivem perfecta. Zbylé případy byly doprovázeny ostatními slovesnými časy.

Graf č. 6: Podíl použití zkoumaných časů po výrazu *aunque* v časovém období 1984-1986

Graf č. 6 aunque 1984-1986

V. 1. 2. 3 Výsledky hledání v období 1987-1989

V tomto časovém rozmezí nám korpus CREA nabídnul 2687 příkladů v 1991 dokumentech. Takto velké číslo jsme museli zmenšit. Zadali jsme filtr (*Ratio*) 1/10 a spustili filtrování. Výsledkem bylo 265 případů ve 200 dokumentech. To ale bylo pro náš výzkum stále veliké číslo. Zadali jsme tedy další filtr (*Ratio*) 1/3 a spustili filtr znovu. Výsledný počet byl 155 případů v 147 dokumentech. Z tohoto počtu bylo 39 příkladů z roku 1987, 32 příkladů z roku 1988 a 84 příkladů z roku 1989. Z těchto případů jsme opět vybrali příklady kdy po výrazu *aunque* následoval jednoduchý přítomný čas (58 a, b), subjuntiv přítomného času (59 a, b), předpřítomný čas (60 a, b), jednoduchý budoucí čas (61 a, b) a subjuntiv perfecta (62).

(58) a. *Quienes la cantan ya no son ni poetas, ni filósofos, aunque muchos de ellos no faltan a la cita, sino, de manera sorprendente, unos teólogos que hablan de los ángeles, en nuestra época descristianizada y también del pensamiento que es propio de la mujer, próximo a lo corporal, que se ríe del principio de contradicción y de las inexorables polarizaciones en blanco y negro del pensamiento androcéntrico.*

(58) b. *En este año se ha hecho famosa por sus "deslices", aunque **resulta** patente que ha adquirido unas "tablas" profesionales de las que carecía cuando llegó al cargo desde el CIS.*

(59) a. *Además está prevista, en ese espacio, la construcción de 370.000 metros cuadrados de oficinas y viviendas, todas de promoción privada. No obstante, y aunque **parezca** extraño, volverá a funcionar la vía férrea entre la estación del Norte y Atocha, gracias a un túnel subterráneo (con tres estaciones intermedias, Imperial, Peñuelas y Delicias) que permitirá enlazar este trayecto con el "tubo de la risa" hasta Chamartín.*

(59) b. *Las mismas fuentes confirmaron que, aunque en esta ocasión **se trate** de una propuesta más formal, no es la primera vez que se realizan contactos entre los productores socios de la OPEP y los no miembros.*

(60) a. *Agregó que "personalmente, soy contrario a la pena de muerte, aunque siempre **he definido** a los narcotraficantes como los grandes asesinos del siglo XX, para los que yo pediría cadena perpetua sin remisión de pena".*

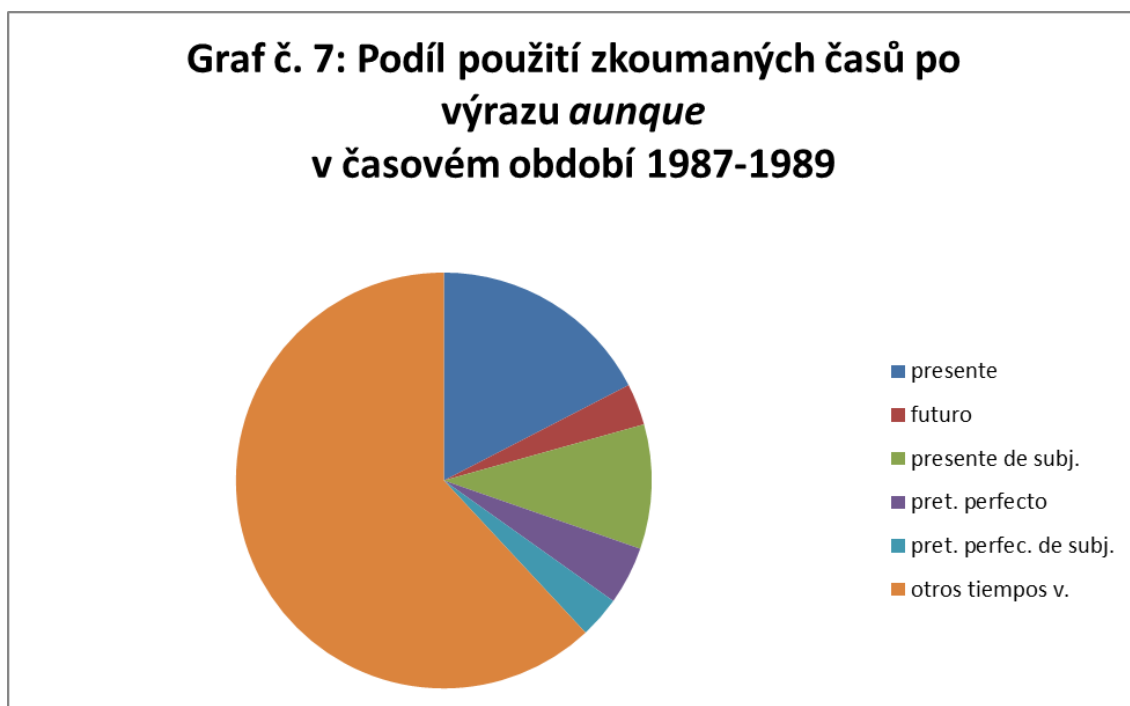
(60) b. *Tan sólo los que tienen residencia permanente en la capital pueden seguir ejerciendo su profesión, aunque en muchos casos **ha habido** quejas de falta de información por parte oficial.*

(61) a. *Las solicitudes consideradas conformes por la comisión son las de Martínez Gil y Asociados, Agencia de Valores y Bolsa, y los de las sociedades de valores y bolsa Amatriaín y Alvarez, Renta 4, Euromediadores, J P Morgan, Barclays Pizarro y Recoder, BBV Interactivos, Interdealers, y AB Asesores Bursátiles Bolsa. Una vez aprobadas por el ministerio, estas sociedades podrán comenzar a funcionar, aunque no **podrán** operar directamente en bolsa hasta el día 29 de julio.*

(61) b. *Los observadores dan por posible alguna nueva tentativa, aunque a nuestro entender el éxito **será** problemático.*

(62) *Entre las obras de música de cámara que se señalan en las bases del concurso han sido los quintetos de Brahms y Dvorak los preferidos por los concursantes, aunque no haya faltado a la cita el nombre de Shostakovitch*

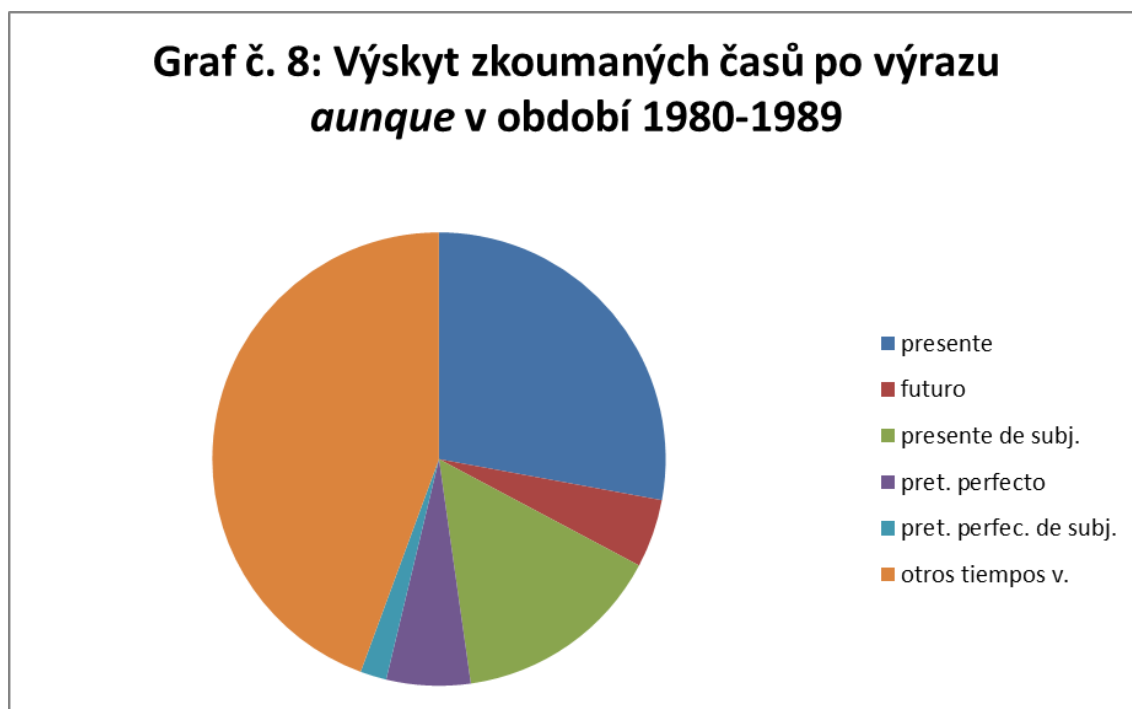
Z celkových 155 případů se zkoumaný výraz *aunque* nacházel v 27 případech s přítomným časem jednoduchým, v 15 případech se subjuntivem přítomného času, v 5 případech s jednoduchým časem budoucím, v 7 případech s předpřítomným časem a v 5 případech se subjuntivem perfecta. Zbylé případy náležely ostatním slovesným časům.

Graf č. 7 *aunque* 1987-1989

V. 1. 2. 4 Celkové zhodnocení výskytu výrazu *aunque* v letech 1980-1989

Co se týká výrazu *aunque*, tedy situace, kdy se tento výraz nacházel uvnitř větného celku a nikdy větu nezačínal, došli jsme ke zjištění, že se nejčastěji vyskytoval v doprovodu jednoduchého přítomného. Co se týká výrazu *aunque*, tedy situace, kdy se tento výraz nacházel uvnitř větného celku a nikdy větu nezačínal času, což můžeme vidět na grafu č. 8. Přítomný čas byl ve zkoumaném vzorku zastoupen 149 případy. Subjuntiv přítomného času se na vzorku podílel 80 případy. Dalším zástupcem byl předpřítomný čas s 32 případy, jednoduchý budoucí čas s 26 případy a subjuntiv perfecta s 10 případy. Zbývající slovesné časy se vyskytnuly v 237 případech.

Graf č. 8 *aunque* 1980-1989

Diskuze a závěr

Tématem této práce bylo používání indikativu a subjuntivu v přípustkových větách ve španělštině (po spojkovém výrazu *aunque*). Práce byla rozdělena do dvou částí. V části teoretické jsme si přiblížili a vysvětlili pojem přípustky a vysvětlili problematiku slovesných časů ve španělštině. V praktické části práce jsme se zabývali vlastní analýzou použití subjuntivu a indikativu po výrazu *aunque*. Zkoumali jsme příklady vět, kdy se výraz *aunque* nacházel na začátku věty (výzkum č. 1) a poté uprostřed či jinde než na začátku věty (výzkum č. 2).

Ve výzkumu č. 1 jsme zjistili, že po výrazu *Aunque* převažovalo použití jednoduchého přítomného času, následovaný předpřítomným časem a až poté subjuntivem času přítomného.

Co se týká výrazu *aunque*, tedy výzkumu č. 2, kdy se tento výraz nacházel uvnitř větného celku a nikdy větu nezačínal, došli jsme ke zjištění, že se nejčastěji vyskytoval v doprovodu jednoduchého přítomného.

Pro analýzu používání subjuntivu a indikativu v přípustkových větách s výrazem *aunque* jsme si vytyčili přítomnost a blízkou budoucnost jako zkoumanou oblast na časové ose. Do námi zkoumaného vzorku jsme zahrnuli přítomný čas jednoduchý (*presente de indicativo*), předpřítomný čas (*pretérito perfecto*), budoucí čas jednoduchý (*futuro simple*), subjuntiv přítomného času (*presente de subjuntivo*) a subjuntiv perfecta (*pretérito perfecto de subjuntivo*).

V praktické části práce jsme provedli kvantitativní analýzu vzorku s výrazem *aunque*. Cílem této analýzy bylo získat vzorek, který by byl dále pomocí pravidel vytyčených v závěru teoretické části práce vyhodnocen. Pro demonstraci vyhodnocení vzorku jsme vybrali příklady vět, které již byly zmíněny v předchozích částech této práce. Z vytyčených pravidel jsme při výzkumu vypustili pravidla A1,B1, protože se nezabýváme překladem a tudíž nemusíme brát tato dvě pravidla v potaz.

Kontext, následujícího příkladu může naznačovat, že mluvčí pokládá informaci za známou, všeobecnou, což nás vede k závěru, že zde lze aplikovat pravidlo označené jako A4 .

(63) *Aunque siempre **resulta** arriesgado predecir el futuro de una revolución, pues no siempre consigue ser fiel al planteamiento inicial, y se da con frecuencia una cegadora euforia triunfalista que oculta las heridas de la revolución, incluso en los propios revolucionarios, es posible predecir que la religión en estos países no tiene porqué pasar a la trastienda del asunto privado, que es lo que rebela al Papa.*

V následujícím příkladu vidíme, že děj směřuješ budoucnosti, tudíž není všeobecně známý, jen předpokládaný, a protože je zde použito indikativu, příklad bychom mohli vyhodnotit podle pravidla A7.

(64) *Aunque un frente cálido **afectará** hoy el extremo norte de la Península, según puede apreciarse en el mapa del tiempo previsto para hoy...*

V následujícím příkladu je sloveso po výrazu *aunque* použito ve tvaru tzv. *futuro de conjetura*. V tomto případě se budoucího času používá pro vyjádření domněnky, odhadu. Autor jen předpokládá a není si jistý tím, co nastane.

(65) *Aunque las decisiones **serán** distintas según sea el partido ganador y gobernante, a mi juicio, en los próximos cuatro años va a ser difícil -para apuntar al éxito- modificar gravemente o profundizar abruptamente en la reforma del sistema financiero._*

Následující příklad můžeme po přezkoumání všech pravidel vylučovací metodou vyhodnotit podle pravidla B7. Pravidlo B7 říká, že mluvčí zná danou skutečnost a předpokládá, že posluchač ji také zná.

(66) *Aunque dicha retirada no **haya comenzado** aún, fuentes militares occidentales indican que durante los últimos diez días unos 3.000 soldados sirios se han retirado de las posiciones que mantenían a lo largo de la costa libanesa, al sur de Beirut, para situarse en el valle oriental del Bekaa.*

Následující příklad by mohl být vyhodnocen na základě pravidel A3, A4. Mluvčí informuje o určité události s jistotou.

(67) *Aunque las noticias procedentes de Tegucigalpa **son** confusas, políticos hondureños manifestaron ayer por teléfono que este golpe en el seno del Ejército es obra de los mandos intermedios, disconformes con la política belicista llevada a cabo por el general Alvarez.*

Mluvčí v tomto příkladu uvádí informaci jako jistou, obecně známou a proto můžeme uvažovat o použití aunque na základě pravidla A4.

(68) *Aunque el proyecto de ley aprobado **extiende** la amnistía de 1977 a las accesorias, los afectados tendrán que solicitar individualizadamente el reingreso en el Ejército, y será la Administración quien deba decidir si vuelven o no vuelven al servicio activo.*

V následujícím příkladu mluvčí vyjadřuje budoucnost, o které je zcela přesvědčen. Přípustka zde vyjadřuje reálnou překážku. Tyto argumenty nás vedou k volbě pravidel A7, A2.

(69) *Aunque este satélite, para alcanzar plena operabilidad, **tendrá que ser** apoyado por otros dos, a lanzar en febrero y noviembre, que le ayuden a absorber la enorme cantidad de información que recibe y transmitirla a las estaciones en tierra.*

V tomto příkladu můžeme uvažovat o použití pravidla A4, protože mluvčí uvádí určitou informaci jako jistou či obecně známou. Zároveň by bylo možné uvažovat o použití pravidla A3, jelikož mluvčí v tomto příkladu mluví o skutečích jím přímo ověřených.

(70) *Aunque el Gobierno **ha pedido** un plazo de nueve meses para gobernar por decreto, el plazo que el país le da para demostrar su capacidad es menor. Incluso el ministro de Hacienda, líder cristiano del Frente Libanés y ex presidente de la República, Camille Chamoun, fijaba en tres meses el período que tiene el Gobierno "para probarsueficacia".*

U následujícího příkladu lze uvažovat o použití výrazu *aunque* na základě pravidla B7. Toto pravidlo říká, že pokud mluvčí zná danou skutečnost a předpokládá, že posluchač ji také zná, použijeme sloveso v subjuntivu.

(71) *Aunque este problema no **haya sido resuelto** por Ninin Gobierno en la historia, al actual ministro de Obras Públicas, Javier Sáenz Cosculluela, le corresponde en estos momentos adoptar las medidas precisas para su solución.*

Tento příklad můžeme vyhodnotit podle pravidel A3 a A4. Podle pravidla A4 mluvčí uvádí danou informaci jako jistou či obecně známou a podle pravidla A3 mluvčí mluví o skutečích jím přímo ověřených.

(72) *Aunque no **existen** estadísticas precisas, se estime que en España son abandonadas al año más de 250.000 criaturas.*

V následujícím příkladu je vazba slovesa *ser* na podstatné jméno *cierto* silnější než na výraz *aunque* a proto nelze tuto větu zahrnovat do námi zkoumaného vzorku.

(73) *Aunque lo cierto es que miembros de este grupo trabajarán muy cerca del partido del Gobierno, en un primer momento se reunirán en torno a la Fundación Europa.*

V následujícím vzorku by se mohlo jednat o použití *aunque* na základě pravidla A7, které říká, že, pokud vyjadřujeme ve výpovědi budoucí skutky, stavy, o jejichž reálnosti jsme zcela přesvědčeni, použijeme ve větě indikativ.

(74) *Aunque estas acciones se llevarán a cabo en diversas ciudades, la capital de España se convertirá en el foco de la movilización.*

V tomto příkladu přípustka *aunque* vyjadřuje potenciální překážku. Věta má hypotetické ladění. Z těchto důvodů lze uvažovat o použití pravidel B2 a B3.

(75) *Aunque a veces sucumbamos al temor de que alguna alma sin piedad pueda regresar y de nuevo ser despota entre los vivos, el disfrute de la presencia de fantasmas en las páginas de la literatura tiene grandes primicias y reaparece periódicamente con puntualidad similar a la del fantasma de un castillo escocés- entre las preferencias de los lectores.*

V následujícím příkladu můžeme uvažovat o použití pravidla A3, podle něhož mluvčí uvádí skutky nebo události jím přímo ověřené. Dále by se dalo uvažovat o použití pravidla A4, které mluví o jisté či obecně známé informaci.

(76) *Aunque todavía no se ha planificado el viaje en su totalidad, parece que se quiere evitar que Su Santidad Juan Pablo II tenga que hacer noche en Beirut, y su viaje "relámpago" duraría alrededor de tres horas nada más.*

V dalším příkladu se nám po zvážení všech možností jevila jako nejpravděpodobnější aplikace pravidla B7.

(77) *Aunque no hayamos conseguido la victoria en el terreno reivindicativo, el balance de la huelga es muy positivo. Los ferroviarios sabemos que no nos han derrotado, sino que, por el contrario, hemos construido los instrumentos que nos permitirán vencer en el futuro.*

Následující vzorek by bylo možné vyhodnotit podle pravidla A2, které říká, že překážka, kterou vyjadřuje přípusťka je reálná. V tomto souvětí má však *aunque* význam stejný jako šp. *pero* tedy má zde funkci odporovací spojky a nikoliv námi zkoumané přípusťky.

(78) *En el caso del Jumbo de Avianca podría pensarse en la hipótesis de que hubiera habido un error de interpretación de altímetro, lo que no es frecuente, aunque puede suceder.*

V tomto vzorku se jedná o autorovu argumentaci a příklad by mohl být vyhodnocen na základě pravidel A2, A4. Pravidlo A2 říká, že přípusťka vyjadřuje překážku a ta je reálná. Informace autor uvádí jako jistou či obecně známou a proto lze uvažovat o použití pravidla A4.

(79) *Y tendrá que decidir quién lo enseña, aunque la increíble exclusión de los licenciados en filología catalana en las universidades de Cataluña y de las Baleares ya indica por dónde van los tiros: por la división del idioma para debilitarlo.*

V tomto příkladu se zdá, že mluvčí mluví o skutečích, jím přímo ověřených. Použily bychom tedy pravidlo A3.

(80) *Este sector denota algún estancamiento, aunque también ha venido evolucionando favorablemente hasta el pasado año.* A3

Autor zde vyjadřuje hypotézu proto bychom tedy mohli při vyhodnocování použít pravidlo **B3**.

(81) *En otro lugar de su artículo, Thompson señala que "la respuesta a la crisis de las Malvinas ha sido la propia de un atavismo imperial, aunque el argumento, en sí, no hayasido el propio de un imperio: las islas Malvinas no han sido una colonia explotada, sino unas islas olvidadas e ignoradas"*

Mluvčí v následujícím příkladu uvádí informaci jako obecně známou či z jeho strany ověřenou, jistou a proto lze uvažovat o použití pravidla A4.

(82) *De acuerdo con los estatutos, el sustituto de Fragadebe ser un miembro de la ejecutiva, condición que no tiene Matutes actualmente y sí Herrero de Miñón, aunque su nombre **despierta** reticencias en algunos dirigentes de AP, como Carlos Robles Piquer.*

Následující vzorek by bylo možné vyhodnotit na základě pravidla A2, které říká, že pokud je překážka vyjádřené přípustkovým výrazem aunque reálná, použijeme sloveso ve tvaru indikativu.

(83) *Declaró, además, que "no me asusta sustituir a Pablo Porta, aunque sí me **da** respeto.*

V tomto příkladu lze uvažovat o použití pravidla A7, podle něhož mluvčí vyjadřuje ve výpovědi budoucí skutky a stavy o jejichž reálnosti je zcela přesvědčen.

(84) *Muchos seguirán su camino, aunque no **llegarán** a sutalla".*

Následující příklad bychom mohli vyhodnotit podle pravidla B5. Ve vzorku je odmítání. Věta je laděna zcela záporně.

(85) *No ha sido, evidentemente, un acto publicitario, aunque se **haya dado** a la publicidad sino el resultado de un sentimiento interno profundo.*

V tomto vzorku můžeme uvažovat o aplikaci pravidla A3, které říká, že použijeme indikativ, pokud mluvčí mluví o skutečích jím přímo ověřených.

(86) *Agregó que "personalmente, soy contrario a la pena de muerte, aunque siempre **he definido** a los narcotraficantes como los grandes asesinos del siglo XX, para los que yo pediría cadena perpetua sin remisión de pena".*

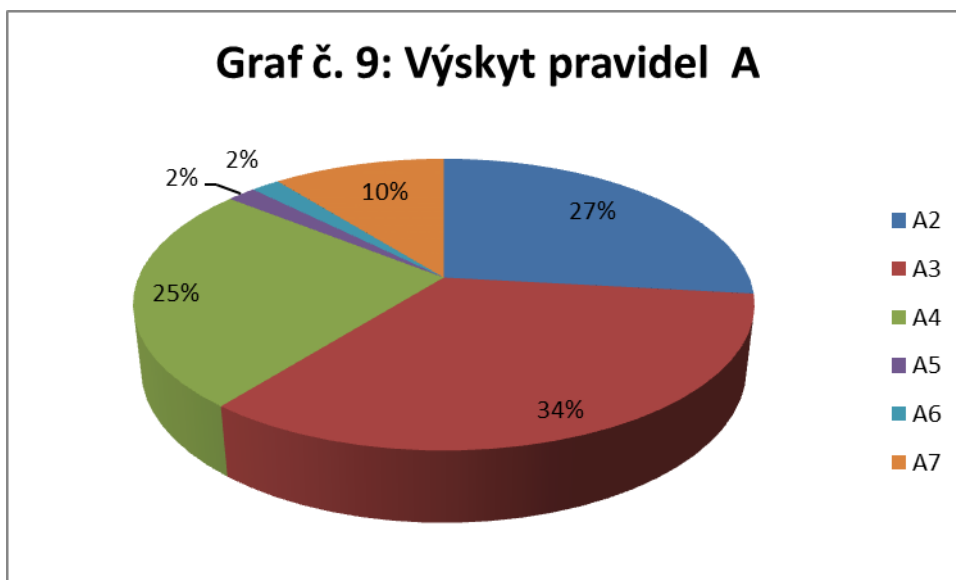
V tomto větném příkladu lze uvažovat o použití pravidla A4. Podle A4 mluvčí uvádí jako danou informaci jako jistou či obecně známou.

(87) *Tan sólo los que tienen residencia permanente en la capital pueden seguir ejerciendo su profesión, aunque en muchos casos **ha habido** quejas de falta de información por parte oficial.*

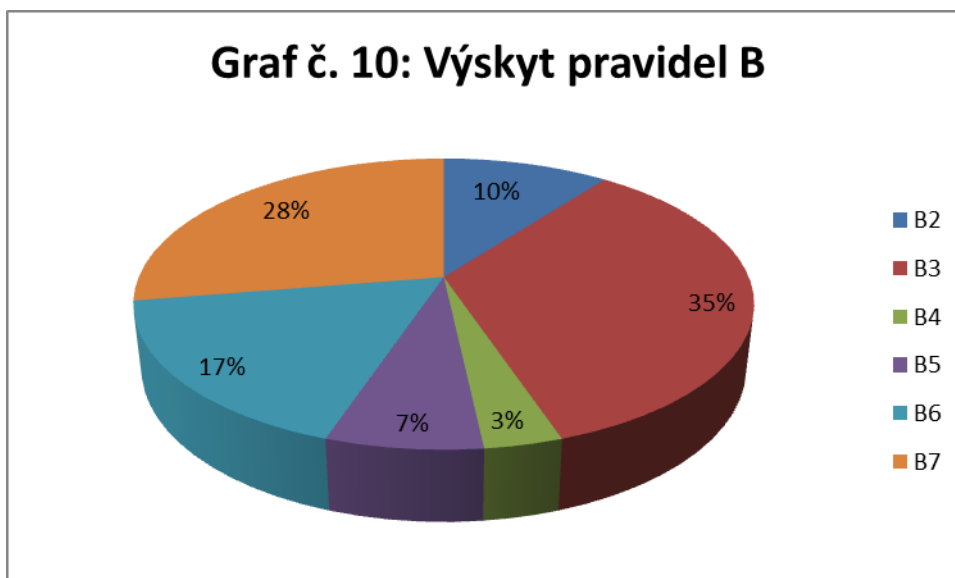
Předpokládáme, že jména slavných hudebníků jsou obecně známou skutečností, což nás vede k úvaze nad použitím pravidla B7. V tomto pravidle je uvedeno, že pokud mluvčí zná danou skutečnost a předpokládá, že posluchač ji také zná, bude použit výraz *aunque* v doprovodu slovesa v subjuntivu.

(88) *Entre las obras de música de cámara que se señalan en las bases del concurso han sido los quintetos de Brahms y Dvorak los preferidos por los concursantes, aunque **no haya faltado** a la cita el nombre de Shostakovitch.*

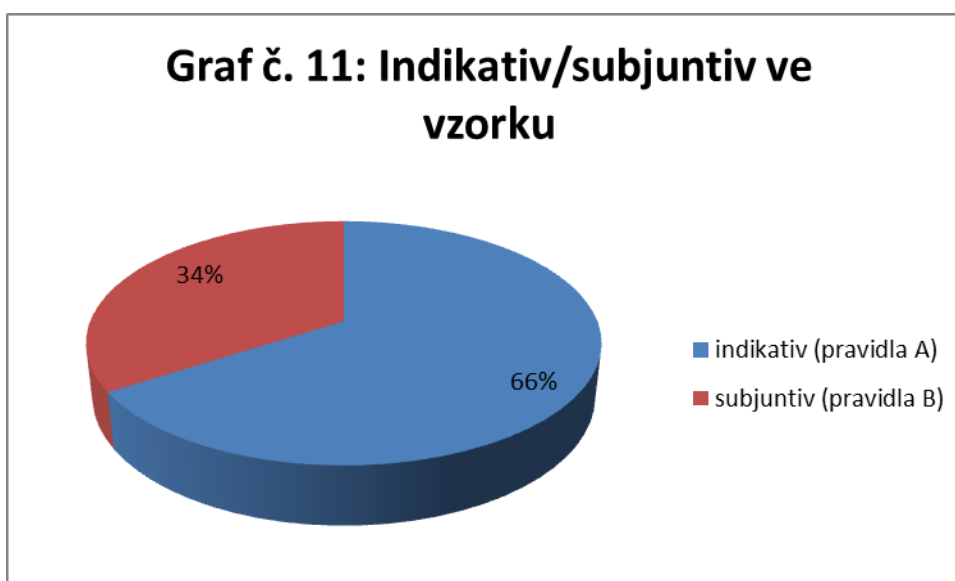
Pro názornost, jsme se rozhodli vytvořit grafy ukazující poměrný výskyt pravidel pro použití *aunque* ve vzorku s corpusu CREA. Také jsme vytvořily jeden graf pro porovnání celkového výskytu subjuntivu a indikativu ve vzorku.

Graf č. 9 pravidla A

Graf č. 10 pravidla B

Graf č. 11 indikativ/subjuntiv

Nastaly jisté problémy s vyhodnocováním vzorku. Neboť nebylo možné ověřit, s jakým záměrem autor textů použil ten či onen slovesný způsob. V analýze jsme se proto pokusili o interpretaci na základě kontextu. Tato interpretace samozřejmě nemusí být přesná.

V publikacích na jejichž základě jsme odvodili pravidla pro použití subjuntivu/indikativu po výrazu *aunque* se autoři mírně liší v názorech na danou problematiku. Podle pravidel, která jsme vytyčili v závěru teoretické části práce, nelze

vždy zcela přesně určit, jestli a proč použijeme indikativ nebo subjuntiv. Další věcí, na kterou musíme brát ohled je rozdíl mezi formulovaným pravidlem a jazykovým územ. Úzus jako skutečný stav v používání jazyka, který má v konečném důsledku větší sílu než norma.

Zajímavé téma pro další výzkum by bylo porovnat názory jak španělských, tak amerických rodilých mluvčích na použití *aunque* s danými slovesnými způsoby.

Resumen

El tema de esta tesis es el uso de indicativo/subjuntivo en las oraciones concesivas en español (después de la conjunción “aunque”). El enfoque de la tesis es puramente lingüístico. El trabajo fue elaborado sobre la base de los materiales y fuentes lingüísticos y la bibliografía especializada. Está dividido en la parte práctica y la teórica. En esto último, en primer lugar nos ocupamos de la problemática de la conjunción concesiva y la propia relación concesiva. Empezamos por describir oraciones complejas concesivas sobre la base de los datos de la gramática especial de la lengua checa. Seguimos explicando los diferentes tipos de las conjunciones concesivas y expresiones concesivas en lengua española. A continuación, describimos los tiempos verbales en español. Terminamos por tratar de resumir el uso de subjuntivo e indicativo después de la expresión “aunque”. Para destacar ciertas reglas del uso usamos varias gramáticas del español y algunos manuales de español utilizados por los estudiantes checos. Seguimos por la parte práctica la cual abarca la propia investigación del uso de subjuntivo/indicativo después de la conjunción aunque. La investigación se basa en el trabajo con el corpus de Real Academia Española, Corpus de Referencia del Español Actual (CREA). Dividimos la parte práctica en dos investigaciones. Antes de la propia investigación explicamos el proceso de búsqueda de la expresión “AUNQUE” utilizando el corpus CREA.

La conjunción “aunque” de la vista lingüística puede introducir el enunciado o puede estar adentro. Por eso dividimos la investigación en dos partes. La primera parte consta del análisis de la conjunción “Aunque”, o sea estudia el uso de esta conjunción situada al principio del enunciado como su primer elemento. Otra parte se concentra en el análisis del uso de indicativo y subjuntivo después de la conjunción “aunque” situada adentro del enunciado. Estas investigaciones están realizadas en un período de tiempo de 9 años, desde 1980 hasta 1989. Este período de tiempo dividimos entre tres búsquedas de tres años y en cada búsqueda se halla aproximadamente 140 ejemplos seleccionados al azar de la expresión “aunque”. La investigación se establece sobre una muestra seleccionada de los artículos de la prensa española. Cada búsqueda se complementa luego con tablas y gráficos ilustrativos. Al final de cada investigación resumimos sobre todo el uso de indicativo o subjuntivo después de la conjunción “aunque” y los resultados obtenidos por la aplicación de la investigación. También hay que mencionar que en la investigación nos enfocamos en cinco tiempos verbales: el presente de indicativo, el presente de subjuntivo, el pretérito perfecto, el futuro simple y

el pretérito perfecto de subjuntivo. En éste análisis cuantitativo el modo indicativo prevaleció en la mayoría de los casos.

El indicativo “venció” al subjuntivo en cuanto al número del uso. Obtuvimos resultados del análisis cuantitativo, sin embargo, debimos seguir investigando en base a los manuales y las gramáticas disponibles y así elaboramos una lista de ciertas reglas de cómo utilizar los modos indicativo y subjuntivo con la expresión “aunque”. Las reglas podemos concluir de esta manera:

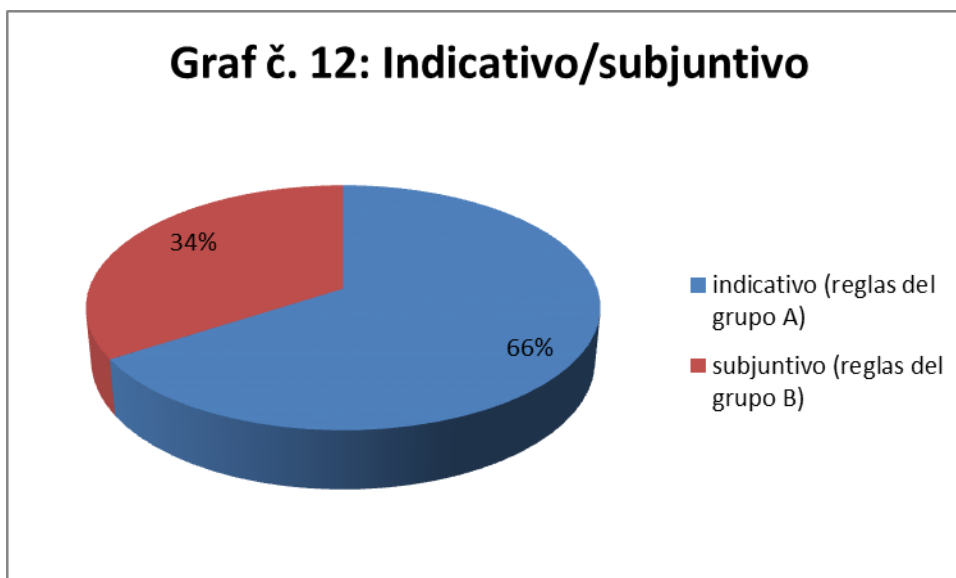
Reglas del grupo A

1. Al traducir la conjunción “aunque” al checo con palabras *ačkoliv, i když* hay que usar modo indicativo.
2. La conjunción concesiva presenta un obstáculo. Si este obstáculo es real, utilizamos “aunque” acompañado por el indicativo.
3. Siempre que el hablante considere el hecho como real o este hecho esté directamente comprobado por el hablante, se utiliza el modo indicativo.
4. En el caso de que el hablante presenta alguna información como cierta o bien divulgada, hay que usar modo indicativo.
5. Si el hablante n.1 está de acuerdo con lo dicho por el hablante n.2, hay que emplear el verbo en modo indicativo.
6. Cuando el hablante conoce cierto hecho y supone que el oyente no, hay que usar verbo en modo indicativo.
7. Si el hablante está convencido de la realidad de los hechos futuros de los cuales habla en discurso, usaremos verbo en modo indicativo.

Reglas del grupo B

1. Al traducir la conjunción “aunque” al checo con palabras *i kdyby*, *i pokud* hay que usar modo subjuntivo.
2. La conjunción concesiva presenta un obstáculo. Si este obstáculo es solamente potencial, utilizamos aunque acompañado por el subjuntivo.
3. Si en la oración concesiva expresamos la hipótesis, suposición, utilizaremos el verbo en modo subjuntivo después de la conjunción “aunque”.
4. Siempre que el hablante mencione los hechos y estos hechos no están directamente comprobados por el hablante, se utiliza el modo subjuntivo.
5. Si el hablante n.1 no está de acuerdo con lo dicho por el hablante n.2, hay que emplear el verbo en modo subjuntivo.
6. Si el hablante no está seguro de la realidad de los hechos futuros de los cuales habla en discurso, usaremos verbo en modo indicativo.
7. Cuando el hablante conoce cierto hecho y supone que el oyente también, hay que usar verbo en modo subjuntivo.

Con el apoyo de estas reglas analizamos ejemplos de las oraciones cuales conseguimos durante la análisis cuantitativa del corpus CREA. La relación entre el uso de las reglas del grupo A y grupo B podemos ver en el gráfico a continuación.

Es obvio que el modo indicativo prevalece también en la análisis cualitativa. El propósito de este trabajo fue analizar el uso de indicativo y subjuntivo en las frases concesivas después de la conjunción “aunque”. Para concluir este tema hay que entender que para saber cómo utilizar subjuntivo e indicativo después de la conjunción “aunque” tenemos que tomar en cuenta la actitud del hablante. Tuvimos problemas con evaluación de los resultados ya que no era posible comprobar con qué propósito los autores de las oraciones usaban modo indicativo o subjuntivo. A pesar de ello tratamos de interpretar la problemática en base al contexto. Esta interpretación no debe de ser precisa. Las opiniones de autores de las gramáticas y manuales varían en cuanto a la problemática del uso del indicativo/subjuntivo después de la conjunción “aunque”. Según las reglas destacadas en la investigación no siempre podemos determinar el porqué del uso del modo verbal que acompaña “aunque”.

Otro punto importante en cuanto al uso de subjuntivo/indicativo con la expresión “aunque” es la diferencia entre la regla formulada y el uso cotidiano del idioma. El uso cotidiano es el estado real del empleo de idioma. Hay que considerar que el uso diario del idioma suele vencer a la regla gramática.

Es que los hablantes nativos se expresan según usos y costumbres, impuestos sin una elaboración académica. Y es pertinente tener presente que el idioma es materia viva. Así lo comprueba el dinamismo lingüístico marcado por los términos arcaicos (que caen desuso) y los que se incorporan (neologismos).

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

Literatura:

BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio; DUBSKÝ, Josef; KRÁLOVÁ, Jana, *Moderní gramatika španělštiny*, Plzeň, Fraus 1999.

GÓMEZ TORREGO, Leonardo, *Gramática didáctica del español*, Madrid, Ediciones SM 1998.

HAVRÁNEK, JEDLIČKA, *Česká mluvnice*, Praha, Státní pedagogické nakladatelství 1981.

HLAVSA, Zdeněk, GREPL, Miroslav, DANEŠ, František, *Mluvnice češtiny 3*, Praha, Academia 1987.

ČERMÁK, ZAVADIL, *Mluvnice současné španělštiny*, Praha Karolinum, 2010.

ČERMÁK, ZAVADIL, *Sintaxis del español actual*, Praha, Karolinum 2008.

MATTE, BON, Francisco, *Gramática comunicativa del español, Tomo II, De la idea a la lengua*, Madrid, Edelsa 2005.

KRÁLOVÁ, Jana, *Fiesta 3*, Plzeň, Fraus 2003.

VIUDEZ, CASTRO, Francisca, *Cursos de español para extranjeros, VEN 2, Libro del alumno*, Madrid, Edelsa 1991.

PROKOPOVÁ, Libuše, *Španělština pro samouky: klíč, slovník*, Praha, Leda 2000.

PRIETO, Emilio, BORREGO, NIETO, Julio, ASENCIO, José, *El subjuntivo: valores y usos*, Madrid, SGEL 1998.

GARCÍA, SANTOS, *Sintaxis del español-nivel de perfeccionamiento*, Salamanca, Santillana 1993.

DOMÍNGUEZ, Pablo; BAZO Plácido, *Claves del español, Gramática práctica*, Madrid, Santillana 1994

GARCÍA, NEGRONI, María, Marta, *El arte de escribir bien en español*, Buenos Aires, Santiago Arcos, 2004

INTERNETOVÉ ZDROJE:

ČESKÝ NÁRODNÍ KORPUS, *Co je korpus?* [online]. [cit. 2016-04-18]. Dostupné z:

http://ucnk.ff.cuni.cz/co_je_korpus.php

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [on line]. *Corpus de*

referencia del español actual. [cit. 2016- duben]. Dostupné z: <<http://www.rae.es>>

SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ

Obrázek 1: Zadání hledání výrazu Aunque.....	33
Obrázek 2: Výsledek hledání výrazu Aunque.....	34
Obrázek 3: Výsledek zadání po filtraci.....	34
Obrázek 4: Statistický přehled výsledků.....	35
Graf č. 1 Aunque 1980-1983.....	37
Graf č. 2 Aunque 1984-1986.....	39
Graf č. 3 Aunque 1987-1989.....	42
Graf č. 4 Aunque 1980-1989.....	43
Graf č. 5 aunque 1980-1983	46
Graf č. 6 aunque 1984-1986	49
Graf č. 7 aunque 1987-1989	51
Graf č. 8 aunque 1980-1989	52
Graf č. 9 pravidla A.....	60
Graf č. 10 pravidla B.....	61
Graf č. 11 indikativ/subjuntiv	61